

Södrakontakt

En tidskrift från familjeskogsbruken, 3/26

Nu med
Sbo-nytt

20

De lämnade Stockholm för släktgården i Småland

Enriched by Södra
– från din skog till
människors vardag

Lignin
– en investering i
framtidens marknad

Var med och
påverka framtidens
viltförvaltning

04

06

12

- 08
- Så stärker vi värdet på björken
- 14
- Scouterna och Södra skapar minnen för livet
- 18
- Från skog till stad: Trä bygger framtidens Göteborg
- 26
- Vi ökar andelen återvunnet material i virkesemballaget
- 35
- Från planta till produkt – Södra samlar kunder från hela världen

- 3
- Ledare: Södra är starkt genom vårt aktiva ägarskap
- 4
- Från din skog till människors vardag
- 5
- Frågor & svar med Johannes Bogren: Därför satsar Södra på Enriched by Södra Varberg Energi först ut
- 6
- Ligninsatsningen – en investering i framtidens marknad
- 7
- Från bark till nya möjligheter – Södras satsning på tannin
- 8
- Så stärker vi värdet på björken
- 9
- Nästa steg för din skog
- 10
- Din skog förändras varje dag – Min skogsgård också
- 12
- Skog och vilt: Var med och påverka framtidens viltförvaltning
- 14
- Scouterna och Södra skapar minnen för livet
- 15
- Håll värmen med pellets från Södra
- 16
- Södra satsar på beteendebaserad säkerhet i hela koncernen
- 17
- Forskarskola gav ny kunskap och nya forskare inom massaindustrin
- 18
- Från skog till stad: Trä bygger framtidens Göteborg
- 21
- De lämnade Stockholm för släktgården i Småland
- 24
- Näringspolitik: Riksdagsbeslut stärker förutsättningarna för ett aktivt skogsbruk
- 25
- Kantzoner – naturens gröna korridorer
- 26
- Vi ökar andelen återvunnet material i virkesemballaget
- 27
- Talkfri massa möter kundernas nya krav
- 28
- Tallolja i Farmerrains regnkläder
- 29
- Virkesmarknaden präglas av stora regionala skillnader
- 30
- Hybridlärk är fortsatt efterfrågad – Södra arbetar för att säkra framtida tillgång
- 31
- Enklare att välja i plantshoppen
- 32
- Nytt digitalt stöd ska öka precisionen i skördaren
- 34
- I Daves spår – transportarbetet efter stormen
- 35
- Från planta till produkt – Södra samlar kunder från hela världen
- 36
- Naturvårdande skötsel: Äldre skog på uddar och holmar Tre miljöer, tre olika sätt att tänka
- 37
- Skogens arter: Vitmossor – en färgglad variation av mossor
- 38
- Har du invasiva arter på din mark?
- 40
- Skogsägarsupportens vanligaste frågor och svar

Södrakontakt

Redaktör: Camilla Hult
Adress: Södrakontakt, 351 89 Växjö
Telefon: 0470-890 00
E-post: sodrakontakt@sodra.com
Medlemskontakt: skogsagarsupport@sodra.com
Extern webb: sodra.com
Annonsering: 0454-154 24, 0706-57 20 12
Grafisk produktion: Ahlqvist & Co, Karlshamn
Tryckeri: Taberg Media Group, Taberg, FSC®-licensierat tryckeri
Papper: Munken Kristall, 120 g, PEFC- och FSC®-märkt papper
Omslagsfoto: Alexander Hall

Vad vill du läsa om?

Vi blir alltid glada för förslag på innehåll i Södrakontakt. Tipsa oss gärna på antingen sodrakontakt@sodra.com eller Södrakontakt, 351 89 Växjö.

Läs Södrakontakt digitalt

Södrakontakt går även att läsa digitalt med dator, surfplatta eller mobil. Gå in på sodra.com/sodrakontakt.

Prenumerera på taltidning

Södrakontakt finns som taltidning i form av cd-skiva med talsyntesröst. Prenumerera gratis genom att mejla namn och fullständig adress till sodrakontakt@sodra.com, eller skicka ett brev till Södrakontakt, 351 89 Växjö. Märk mejl/brev med "Taltidning".

Följ Södra i våra digitala kanaler

Webben: sodra.com

Facebook: [@sodragroup](https://www.facebook.com/sodragroup)

Instagram: [@sodragroup](https://www.instagram.com/sodragroup)

LinkedIn: [@sodra](https://www.linkedin.com/company/sodra)

Youtube: [youtube.com/sodrared](https://www.youtube.com/sodrared)

Appen Min skogsgård: Ladda ner från AppStore eller GooglePlay

Södra är starkt genom vårt aktiva ägarskap

Hösten är här och för oss skogsägare betyder det att arbetet i skogen tar ny fart. Samtidigt samlas vi i våra skogsbruksområden för att prata om Södras utveckling, om läget på marknaden och om det gemensamma Södra där vi som medlemmar även är leverantörer, kunder och ägare.

Vi står i ett utmanande läge. Marknaden för många av våra produkter är svagare än vi önskar och i hela Södra pågår ett målmedvetet arbete för att stärka lönsamheten och lyfta på varje sten. Tuffa prioriteringar görs, omkostnader minskar, arbetssätt utvecklas och försäljningen vässas. Det ger resultat.

En av de tydligaste utmaningarna just nu är råvaruflödet. Avverkningsanmälningarna i Götaland ligger på historiskt låga nivåer, ungefär hälften jämfört med förra året. Det innebär att vi just nu jobbar med ojämnare virkesflöden och många omprioriteringar, vilket ökar kostnaderna i både transport och produktion.

Det här visar verkligen hur skogsgården och industrin är ömsesidigt beroende av varandra och hur värde skapas tillsammans – både i skogen och i industrin. Som medlemmar får vi betalt för vårt virke, men vi är också delägare i det värde som skapas när råvaran förädlas. När industrin är stark kommer det oss medlemmar till del. När skogsgårdarna är aktiva får industrin bättre förutsättningar att vara stark. Det är kärnan i vårt Södra.

Varje fastighet har sina unika förutsättningar och skogen ska brukas med långsiktighet. Där är den egna planen och dialogen med rådgivaren ett viktigt stöd. Samtidigt är varje skogsgård en del av Södras helhet. När skogen, planen och marknaden ger förutsättningar för det, gör varje leverans skillnad för vår gemensamma industri.

Södras styrka handlar också om kapitalet i föreningen. Här har styrelsen tagit ett antal strategiska beslut med avyttringarna av det baltiska skogsinnehavet och SunPine som stärker vår finansiella stabilitet. Det ger Södra handlingskraft att fortsätta investera i konkurrenskraft och förmågan att skapa mer värde av varje träd – också när marknaden är svag.

Under året har olika uppfattningar om Södras utveckling kommit till uttryck. Det är naturligt i en medlemsägd förening med starkt engagemang. Det gäller också synen på hur Södra ska driva våra gemensamma frågor i samhället. Som medlemsägd förening har Södra en viktig uppgift i näringspolitiken. Vi ska stå upp för familjeskogsbrukets villkor och för industrins långsiktiga konkurrenskraft, och det gör vi framgångsrikt vill jag påstå. Skogsutredningen och inriktningen mot en rimlig naturrestaureringsplan är tydliga exempel på hur dialog och samverkan med beslutsfattare och andra skogsägarorganisationer ger konkret resultat.

Som ordförande ser jag det som en styrka att medlemmar bryr sig, ställer frågor och vill

påverka. Men det är också bra om vi använder oss av vår demokratiska ordning. Det är genom diskussioner på möten i våra skogsbruksområden, i dialog med Förvaltningsrådet och årligen vid föreningsstämman som vi gemensamt väljer riktning.

Min uppmaning och önskan så här i höstmötestider är därför enkel: kom dit, ställ frågor och bidra med dina perspektiv som medlem, leverantör, kund och ägare. Södras framgång har genom åren byggts av aktiva skogsägare. Det gäller fortfarande.

Magnus Hall
Styrelseordförande i Södra

Frågor & svar med Johannes Bogren:

Därför satsar Södra på Enriched by Södra

Vad är Enriched by Södra?

– Många känner igen ingrediensvarumärken som Intel i datorer eller Gore-Tex i kläder. De är viktiga delar av en större produkt och därför väljer företag att lyfta fram dem. På samma sätt vill vi att Enriched by Södra ska fungera. Material från skogen finns runt omkring oss varje dag, men ofta är det inte tydligt var de kommer ifrån eller vilket skogsbruk som ligger bakom.

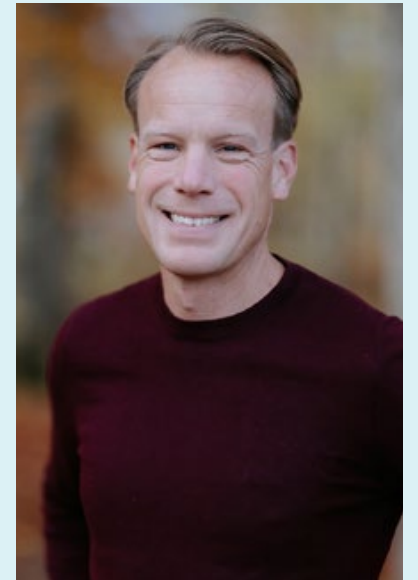
Varför satsar Södra på Enriched by Södra just nu?

– Vi ser ett växande intresse för hur skogen brukas, hur produkter produceras och vilka innovationer som finns bakom dem. Många vill veta mer om materialens ursprung. Vi har också goda erfarenheter från OnceMore och ser att det finns en möjlighet att skapa ännu större förståelse för värdet som kommer från medlemmarnas skogar.

Vad betyder det för mig som medlem?

– Enriched by Södra ska fungera som en bro mellan det du och andra medlemmar skapar i skogen och de material och produkter som människor möter i sin vardag. Råvaran från familjeskogsbruket tas vidare och förädlas i Södras fabriker, där kunskande, innovation och långsiktigt ansvar bidrar till att skapa mer värde av skogen. När fler förstår sambandet mellan skogen, materialet och produkterna de använder stärks efterfrågan på Södras produkter och vår konkurrenskraft över tid. Det bidrar till att utveckla värdet i familjeskogsbruket och stärka lönsamheten på skogsgården – från familjer, för familjer.

Johannes Bogren, Affärsområdeschef Södra Bioproducts

Johannes Bogren. Foto: Alexander Hall

Från din skog till människors vardag

Värdet av din skog stannar inte när träden lämnar skogsfastigheten. Med Enriched by Södra vill vi göra kopplingen mellan familjeskogsbruket, materialen från skogen och människors vardag tydligare. Enriched by Södra är ett nytt varumärke och en långsiktig affärssatsning som gör det möjligt att tydligare visa var materialet kommer ifrån och vilket värde som finns bakom det. Nu tar satsningen sitt första steg när Varberg Energi blir den första kunden att använda Enriched by Södra.

Varberg Energi först ut

Varberg Energi blir den första kunden att använda Enriched by Södra och kan nu tydligare visa kopplingen mellan sin fjärrvärme och Södras familjeskogsbruk.

Företaget har länge samarbetat med Södra genom leveranser av biobränslen och restvärme från verksamheten i Värö. Nu utvecklas samarbetet ytterligare genom att ursprunget bakom fjärrvärmens blir tydligare.

Bakom värmen finns skogar som ägs och vårdas av medlemmarna som äger Södra. Genom innovation och arbetet med att ta tillvara mer av varje träd omvandlas resurser från skogen till energi som värmer hem, skolor och arbetsplatser i samma region där skogen växer. Samarbetet omfattar också leveranser av skogsflis, pellets och andra biobränslen från Södra. På så sätt tas fler resurser från skogen tillvara och bidrar till lokal energiförsörjning.

– Vi har haft ett nära samarbete med Södra under många år. Med Enriched by Södra får vi möjlighet att ännu tydligare berätta var värmen kommer ifrån och vilken roll skogarna som ägs

och vårdas av medlemmarna i Södra spelar för energiförsörjningen i vår region. Det skapar en starkare koppling mellan skogen, energin och människorna som använder den varje dag, säger Helen Wikström, affärsutvecklare Hållbarhet, Varberg Energi.

Att Varberg Energi blir först ut visar hur ursprung, innovation och långsiktigt ansvar kan lyftas fram även i värdekedjor där kopplingen mellan råvara, resursflöden och slutprodukt annars sällan är synlig för kunden.

Text: Ida Fager Stark
Foto: Varberg Energi

Gallring skapar ökad tillväxt i skogen.

När skogen får utrymme växer både kvalitet och framtida värden.

Läs mer på:
sodra.com/gallring

enriched by
 SÖDRA

Ett nytt sätt att lyfta värdet från familjeskogsbruket

Många av de produkter och tjänster vi använder varje dag har sitt ursprung i skogen. Ändå är kopplingen mellan skogen och vardagen ofta svår att se.

Det vill Enriched by Södra förändra.

För dig som medlem handlar det om att värdet du skapar genom kunskande, engagemang och ansvar för nästa generation ska kunna följas längre. Från din skog till de produkter och tjänster som människor använder i sin vardag.

Bakgrunden är att efterfrågan på tydlighet kring material, ursprung och ansvar ökar. Allt fler vill veta mer om vad produkter innehåller och hur de har producerats. Genom Enriched by Södra blir det enklare att visa ursprunget bakom vardagsprodukter och tjänster. När värdet av familjeskogsbruket blir tydligare stärks Södras konkurrenskraft och förutsättningarna för en lönsam skogsgård över tid.

Ligninsatsningen

– en investering i framtidens marknad

När Södra investerar i en ligninanläggning i Mönsterås handlar det om att skapa större värde av medlemmarnas skogsråvara, stärka konkurrenskraften och ta en position i den växande bioekonomin. Ligninsatsningen gör att Södra kan få ut mer värde ur samma vedråvara, vilket stärker konkurrenskraften som massaleverantör.

I ett ekonomiskt utmanande omvärldsläge ser Södra lignin som en av de mest lovande möjligheterna att öka värdet på en råvara som redan finns i massabruken.

En växande marknad

Lignin är ett naturligt ämne i trä som frigörs i massaprocessen. Med denna teknik kan det förädlas till råvara för produkter som idag ofta tillverkas av fossila material.

Efterfrågan drivs av industrins omställning till förnybara alternativ. Lignin används redan inom bland annat bindemedel, hartser, byggmaterial och kemikalier, samtidigt som användningsområden inom batterimaterial, bioplaster och avancerade kompositer utvecklas snabbt. Marknadsanalyser visar att efterfrågan på högförädlad sulfatlignin väntas öka under kommande år.

– Vi ser ett tydligt växande intresse för lignin från flera olika branscher. Samtidigt som vi bygger upp produktionskapaciteten är vi också med och utvecklar marknaden och de framtida användningsområdena tillsammans med våra kunder och partners, säger Viktor Odenbrink, ansvarig för försäljning Lignin på Södra.

För Södra innebär det en möjlighet att skapa ett högre värde av skogsråvaran och stärka skogsgårdens lönsamhet.

Ett projekt som följer planen

Arbetet med ligninanläggningen i Mönsterås fortsätter enligt plan. Under våren och sommaren har flera viktiga milstolpar nåtts,

bland annat montage av rörbryggor, installation av teknisk utrustning och förberedelser inför driftsättning.

Projektet befinner sig just nu i en fas då majoriteten av utrustningen är installerad. Under hösten kommer allt att kopplas samman med befintlig fabriksanläggning. Direkt efter årsskiftet kommer anläggningens funktioner testas och verifieras innan produktionsstart kan ske under vår/sommar 2027. Parallellt med allt installationsarbete byggs också organisationen för den framtida driften,

– Vi håller vår tidplan och fortsätter att nå viktiga milstolpar. Samtidigt är hälsa och säkerhet grunden i allt vi gör. Ett framgångsrikt projekt handlar inte bara om att leverera enligt tidplan, budget och kvalitet. Genomförande av ett projekt skall alltid ske säkert och hållbart med en god säkerhetskultur hela vägen, säger Viktor Jägerström, programledare för Lignin.

Säkerhetsarbetet har varit en central del av projektet från start och kommer att vara lika viktigt under driftsättning och uppstart som under byggfasen.

Varför investera när tiderna är osäkra?

Södra har genom åren byggt sin styrka genom att fatta långsiktiga investeringsbeslut – även i perioder då omvärlden präglas av osäkerhet. Skogsindustrin är en cyklisk bransch där marknad och efterfrågan varierar över tid,

men investeringar som ska skapa värde i decennier behöver ofta göras innan marknaden tagit fart fullt ut.

Ligninsatsningen är ett tydligt exempel på det. Genom att utveckla fler produkter från samma råvara breddar Södra affären. Samtidigt ökar möjligheten att ta tillvara mer av värdet i den skogsråvara som medlemmarna levererar.

– Vår roll är att skapa värde av medlemmarnas skogsråvara till nytta för samhället både idag och i framtiden. Ligninsatsningen är ett fint exempel där vi genom förädling lyckas förena det som driver konkurrenskraft för Södra med det som skapar klimatnytta. Det är sådana lösningar vi behöver, säger Lotta Lyrå, vd och koncernchef för Södra.

Satsningen ligger också i linje med Södras strategi att utveckla fler biobaserade produkter som kan ersätta fossila alternativ. I takt med att samhället ställer om ökar efterfrågan på förnybara material, och lignin bedöms ha en viktig roll i den utvecklingen. Genom att skapa nya användningsområden för skogsråvaran

bidrar satsningen inte bara till omställningen, utan också till att stärka Sveriges och Europas egna värdekedjor baserade på förnybara råvaror. Ju fler användningsområden som skapas för skogsråvaran, desto större blir värdet över tid

En investering för nästa generation

För medlemmarna är ligninanläggningen ett exempel på hur Södra arbetar för att skapa långsiktigt värde för familjeskogsbruket. Skogen kommer även i framtiden att leverera massa, trävaror och energi – men också allt fler avancerade produkter som bidrar till klimatomställningen.

Lignin är inte lösningen på alla utmaningar, men ett viktigt steg i utvecklingen av framtidens bioekonomi. Satsningen i Mönsterås är inte bara en investering i en ny anläggning. Den skapar också framtida affärsmöjligheter för medlemmarnas skog.

Text: Sara Löfgren
Foto: Sara Löfgren, Alexander Hall och Lina Alriksson

Från bark till nya möjligheter – Södras satsning på tannin

Bark har använts för att garva läder i hundratals år. Nu tar Södra nästa steg och gör tannin till en ny produkt från familjeskogsbruket. Satsningen är ett exempel på hur värdet i den skogliga råvaran kan utvecklas genom innovation och förädling.

Tannin är ett naturligt ämne som finns i bark och andra växtdelar. Historiskt har det främst använts för garvning av läder, men i dag växer intresset för fler produkter. Tannin har bland annat antioxidativa egenskaper och potential att användas i nya biobaserade produkter och material. Det gör ämnet intressant långt utanför läderindustrin.

För Södra är tannin en del av arbetet med att skapa mer värde från skogens råvara. Råvaran kommer från bark, en sidoström som uppstår när ved bearbetas till massa, trävaror och andra produkter. Genom att fortsätta utveckla produkter från skogens sidoströmmar kan fler delar av trädet få ett högre värde och bidra till att stärka skogens roll i omställningen till ett mer biobaserat samhälle.

– Tannin är ett spännande

exempel på hur vi kan utveckla nya produkter från råvaror som redan finns i vår värdekedja. Nu ser vi fram emot att påbörja produktionen och fortsätta utforska nya användningsområden tillsammans med kunder och samarbetspartners, säger Viktor Odenbrink, Sales Director på Södra Bioproducts.

Ett viktigt steg mot storskalig produktion

Just nu befinner sig satsningen vid en viktig milstolpe. Under september genomfördes provdrift av den nya anläggningen i Värö, där leverantören testade indunstaren som är en central del av processen. Syftet med provkörningen är att verifiera att utrustningen fungerar enligt de krav som ställts i projektet. Provdriften markerar också övergång från projekt till produktion.

Resan fram till dagens anläggning har pågått under många år. Genom utveckling, pilotförsök och kundtester har kunskap byggts upp kring både råvara, process och produkt. När produktionen, efter provdrift, successivt rampas upp blir Södra först med att producera tannin från svenska och nordiska skogar i industriell skala.

– Första gången som jag var med i ett projekt som tittade på hur Södra kan hitta en gångbar processlösning för tannin från bark var 2016. Att vi nu tio år senare har en produktionsanläggning på plats känns fantastiskt! Provdriften går bra (genomfördes under september, vid tiden för pressläggning för Södrakontakt) och något vi kan vara säkra på är att det kommer bli en spännande höst, fylld med lärdomar, säger Linda Echardt,

Projektleddare Tanninprojektet, Södra Innovation.

Tannin är ett bra exempel på hur skogens värde kan utvecklas genom innovation och förädling. Från bark som tidigare haft begränsade användningsområden till en ny produkt med potential att skapa nytta i både industri och vardag. Det är ännu ett steg i Södras arbete med att ta vara på hela trädet.

För dig som medlem i Södra är satsningen på tannin ett exempel på hur nya användningsområden för skogens råvara kan bidra till att skapa ännu mer värde från familjeskogsbruket, både idag och i framtiden.

Text: Tove Möller
Foto: Joel Dittmer

Viktor Odenbrink, ansvarig för försäljning Lignin på Södra, Viktor Jägerström, programledare för Lignin och Lotta Lyrå, vd och koncernchef för Södra.

Så stärker vi värdet på björken

Södras uppdrag är att förädla och förnya skogsgårdens värden genom att skapa långsiktig lönsamhet för familjeskogsbruket och utveckla konkurrenskraftig industri. När omvärlden förändras behöver vi också förstå och anpassa oss efter framtidens skogsråvara och vilka framtida möjligheter som finns för att skapa ännu större värde.

Andelen lövträd i Södras medlemskogar ökar, särskilt björk. Björk är därför en allt viktigare del av den framtida råvarubasen, samtidigt som marknaden för traditionella användningsområden som massa och papper förändras. För att skapa långsiktigt värde behöver Södra utveckla nya produkter och marknader för lövråvaran.

Björk har fått ökad konkurrens från eukalyptus

Under de senaste åren har björk-massa fått ökad konkurrens från eukalyptusmassa. Stora investeringar i ny produktionskapacitet för eukalyptus, i kombination med förändringar på pappersmarknaden, har stärkt positionen för eukalyptus inom flera traditionella användningsområden där björk traditionellt har använts.

– Om vi jämför eukalyptus med björk ger björk mycket högre dragstyrka och lägre porositet i

papperet och är väldigt lätt att mala vilket är en stor fördel i till exempel transparenta papper, som fönsterkuvert. Detta gör fibern särskilt lämpad för mjukpapperssegmentet och olika specialapplikationer.

– Samtidigt erbjuder eukalyptus fördelar när det gäller optiska egenskaper och tryckbarhet. Tillsammans ger olika fiber-råvaror pappers- och kartong-producenter möjlighet att optimera slutproduktens egenskaper utifrån användningsområde, säger Pär Andersson, Technical Product Manager, Södra Cell International.

Forskning visar att björk har stor potential, både inom dagens användningsområden och i nya produkter, som exempelvis byggmaterial. Genom att utveckla nya marknader för lövråvaran kan Södra stärka medlemsnyttan och bidra till den gröna omställningen.

– När andelen löv i medlems-skogarna ökar behöver vi också öka efterfrågan på produkter från lövråvara. Det är så vi skapar långsiktigt värde, från skogen hela vägen till marknaden. Björk-massa är uppskattad för sin höga styrka och används i allt från bokpapper och förpackningar till mjukpapper och specialpapper, säger Henrik Wettergren, Vice President, Södra Cell International.

Resan för björken börjar i medlemmarnas skogar. Därefter transporteras råvaran till Södras bruk i Mönsterås och Mörrum där den förädlas till specialiserade massaprodukter. I Mönsterås tillverkas den högkvalitativa pappersmassan Södra gold birch z, medan björken i Mörrum blir till dissolvingmassa i produkterna Södra purple och Södra orange. Massan säljs sedan vidare till kunder över hela världen och används i produkter som människor använder i sin vardag.

Från familjeskogsbruk i södra Sverige till butikshyllor och hem världen över skapas ett värde som kommer både kunder och medlemmar till nytta.

Varje björk som växer i din skog har potential att bli en del av framtidens hållbara produkter. Genom att stärka efterfrågan på björkfiber skapar Södra bättre förutsättningar att ta tillvara på hela skogens värde, från råvara till färdig produkt.

Exempel på produkter där björkmassa används är mjukpapper, såsom toalett- och hushållspapper, olika typer av förpackningar, böcker, etiketter och specialpapper. Björkens unika egenskaper bidrar bland annat till hög styrka, mjukhet, god tryckbarhet och hög kvalitet i slutprodukterna.

Text: Christina Wennberg
Foto: Gustav Sandstedt

Åtgärdsförslaget är ett bra diskussionsunderlag i samtalet mellan skogsägare och rådgivare.

Nästa steg för din skog

Många skogsägare har en skogsbruksplan som sträcker sig över flera år, men i vardagen kan det vara svårt att avgöra vad som är viktigast att göra här och nu. Be då din rådgivare att ta fram ett kostnadsfritt åtgärdsförslag, en nulägesanalys, för hela eller delar av din fastighet. Förslaget finns sedan tillgängligt för dig i Min skogsgård att ha som underlag för din planering och använda som det passar dig.

En tydlig bild av läget – här och nu

Ett åtgärdsförslag är en sammanställning av alla aktuella åtgärdsbehov på din fastighet, från markberedning till avverkning. Till skillnad från skogsbruksplanen, som visar ett längre perspektiv, ger åtgärdsförslaget en ögonblicksbild av din skog – ett konkret underlag som gör det lättare att prioritera och komma vidare.

– För många blir det ett stöd som förenklar både planeringen och dialogen kring skogen. Istället för att försöka hålla allt i huvudet får du en samlad bild som gör det lättare att se helheten och fatta genomtänkta beslut, säger Simon Almén, rådgivare.

Ett stöd – på dina villkor

Ett åtgärdsförslag innebär inga krav. Du använder det som det passar dig. Vissa väljer att sätta igång med åtgärder direkt, medan andra sparar det och funderar lite på när det är dags att ta nästa steg.

Att be rådgivaren ta fram ett åtgärdsförslag innan man bokar en träff är ett viktigt sätt att använda produkten. Rådgivaren kan då antingen åka ut i skogen och gå över fastigheten eller göra en genomgång av skogsbruksplanen och ta fram aktuella punkter.

Du får det levererat som en tydlig sammanställning över de mest aktuella åtgärderna i din skog.

– Åtgärdsförslagen är en bra grund för samtalet mellan mig och skogsägaren. Med en gemensam bild av vad som är aktuellt blir det enklare att diskutera olika alternativ och prioritera rätt åtgärder, utan att något viktigt missas, berättar Simon.

Text: Johanna Nilsson
Foto: Alexander Hall och Joel Dittmer

Vill du få bättre koll på vad din skog behöver och känna dig trygg i dina beslut är åtgärdsförslaget ett enkelt första steg. Nästa gång du har kontakt med din rådgivare, be om ett åtgärdsförslag.

Hur vill du utveckla din skog?

I vår tjänst **Skogsägaravtal** guidar vi dig i utvecklingen av ditt skogsbruk. Tillsammans tar vi fram en tydlig plan och ser till att du når dina mål.

Läs mer på:
sodra.com/skogsagaravtal

Nu har du och din rådgivare en gemensam bild att utgå ifrån när ni träffas och diskuterar åtgärder i skogen.

Din skog förändras varje dag – Min skogsgård också

Min skogsgård har utvecklats för att ge dig en mer aktuell bild av fastigheten och ett bättre stöd när du planerar ditt skogsbruk. Den nya versionen lanserades i början på september.

Vid första anblick märks förändringen genom en modernare design och ett uppdaterat gränssnitt. Men den största nyheten finns bakom kulisserna. En ny teknisk grund gör det möjligt att löpande uppdatera den skogliga informationen och följa skogens utveckling över tid.

Målet är att göra det enklare att få överblick, planera åtgärder och fatta beslut utifrån en så aktuell bild av skogen som möjligt. För dig som medlem innebär det mer uppdaterad information och ett bättre stöd i det långsiktiga skogsbruket.

Det här är nytt för dig som medlem

I Min skogsgård 3.0 har flera delar utvecklats för att ge bättre överblick över fastigheten och göra det enklare att planera framåt. Du får bland annat:

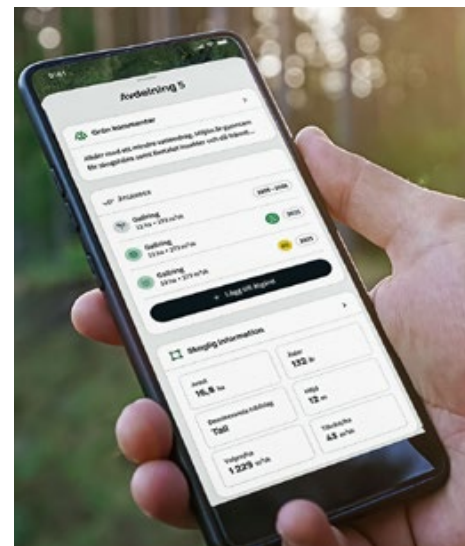
- Ett modernare och mer lättanvänt gränssnitt.

- Bättre överblick över planerade åtgärder.
- Mer detaljerad och aktuell skoglig information.
- En skoglig översikt även om du inte har en skogsbruksplan hos Södra.
- Möjlighet att följa skogens utveckling över tid.
- En plattform som kan byggas ut med fler funktioner framöver.

För många skogsägare kan Min skogsgård därmed bli den naturliga platsen för att få överblick över fastigheten och följa hur skogen utvecklas.

När skogen förändras behöver informationen hänga med

Skogen står aldrig still. Träden växer, bestånden utvecklas och åtgärder genomförs. En skogsbruksplan har däremot traditionellt varit en ögonblicksbild av hur skogen såg ut när planen togs fram.

Hur varje avdelning presenteras är en av nyheterna i appen.

För att informationen ska kunna följa skogens utveckling samarbetar Södra med Terra Labs. Med hjälp av satellitbilder, flygbilder, laserskanning och AI kan skogliga data uppdateras löpande och ge en mer aktuell bild av fastigheten. Det gör det enklare att:

- Få en bättre bild av hur ett bestånd har utvecklats sedan den senaste planläggningen.
- Bedöma när det kan vara dags för röjning eller gallring.
- Följa upp genomförda åtgärder.
- Planera framtida insatser.

Jonas Svensson och Christoffer Stampe.

Du och din rådgivare har nu tillgång till samma uppdaterade information när ni diskuterar och planerar framtida åtgärder. Det gör det enklare att ha en gemensam bild av fastigheten och fatta välgrundade beslut tillsammans.

Peder Stahle, vd för Terra Labs, berättar att utvecklingen inom fjärranalys har gått snabbt de senaste åren.

– Vi går från att beskriva hur skogen såg ut för flera år sedan till att kunna följa hur den utvecklas här och nu. Det ger nya möjligheter att fatta beslut utifrån en aktuell bild av skogen. På sikt tror jag att det blir lika självklart att ställa frågor till sin skogsdata som att använda AI i andra delar av vardagen, säger Peder Stahle.

Bättre stöd för långsiktig planering

Min skogsgård 3.0 handlar inte bara om att ge en bättre bild av skogen i dag. Den nya versionen skapar också förutsättningar för att fortsätta utveckla tjänsten utifrån skogsägarnas behov.

– De grundläggande behoven av att planera skogsbruket på kort och lång sikt är desamma, men de tekniska möjligheterna till besluts- och planeringsstöd utvecklas snabbt. Då behöver vi erbjuda medlemmarna verktyg som hänger med, säger Jonas Svensson, produktägare för det nya plansystemet.

Christoffer Stampe, produktägare för Min skogsgård, lyfter fram att skogsägaren inte längre behöver hålla planen framskriven på egen hand.

– Med ständigt uppdaterade data kan du fokusera mer på planeringen av ditt skogsbruk. Vi kan också utveckla Min skogsgård till platsen där kunskapen om din skog finns samlad, så att du kan fatta beslut utifrån dina mål tillsammans med familjen och din rådgivare.

Text: Johanna Nilsson

Foto: Johanna Nilsson, Alexander Hall och Södra

Nytt i Min skogsgård 3.0

- Ny design och modernare användarupplevelse.
- Ny teknisk plattform för skoglig information.
- Mer aktuell information om skogens utveckling.
- Löpande uppdatering av skogliga data.
- Skoglig översikt även för medlemmar utan skogsbruksplan.
- Förbättrad hantering av åtgärder.
- En grund för framtidens digitala skogsbruksplaner.

Se filmer om de nya funktionerna på sodra.com/minskogsgard

Vi vill gärna höra vad ni tycker om Min skogsgård och vad ni skulle vilja se mer av framöver. Det hjälper oss att förstå vad som skapar mest värde för er. Mejla gärna dina idéer och synpunkter om Min skogsgård till utveckling.skog@sodra.com.

Skanna QR-koden och läs mer om drivna Mohedavagnar

MED HÖG MARKFRIGÅNG OCH HYDRAULISK DRIFT

TAR DU DIG FRAM SMIDIGT I KRÄVANDE TERRÅNG

När underlaget är kuperat, blött och mjukt behöver du en driven skogsvagn som kan ta dig genom skogen med full last.

FTG Moheda har vagnar med hydraulisk drift från 10–15 ton. Välj rulldrift eller navmotorer. Läs mer om drift på ftgmoheda.com.

FTG | MOHEDA
www.ftgmoheda.com

Var med och påverka framtidens viltförvaltning

Under hösten kommer Södra tillsammans med bland annat LRF, Jordägarna och stiften att genomföra nomineringar till älgförvaltningsgrupper och viltförvaltningsdelegationerna inför kommande mandatperiod. Ledamöterna ska representera markägarintresset i dessa grupper. För den som vill vara med och påverka balansen mellan skog och vilt är detta ett av de viktigaste uppdragen man kan ta på sig som skogsägare.

Viltförvaltningen är en fråga som berör många av Södras medlemmar. Älg, rådjur, dovvilt och kronvilt är en naturlig del av det svenska landskapet och en viktig resurs för jakt och rekreation. Samtidigt påverkar viltstammarna skogens utveckling och möjligheterna att bedriva ett hållbart och lönsamt skogsbruk.

För många skogsägare syns konsekvenserna tydligt i vardagen. Unga tallar som betas hårt, förnygringar som behöver göras om eller lövträd som aldrig får möjlighet att växa upp. När skadorna blir för omfattande påverkas både produktionen och möjligheterna att skapa de variationsrika skogar som eftersträvas i dagens skogsbruk.

Samverkan är grunden

Den svenska älgförvaltningen bygger på samverkan mellan markägare, jägare och myndigheter. Målet är att skapa livskraftiga viltstammar samtidigt som skadorna på skog och gröda hålls på en acceptabel nivå.

En viktig del av detta arbete sker i älgförvaltningsgrupperna. Gruppen ansvarar bland annat för att ta fram mål och riktlinjer för älgförvaltningen inom sitt område, följa utvecklingen av viltstammarna och väga samman olika intressen. Besluten som fattas påverkar i förlängningen både jaktuttag och förutsättningarna för framtida skogsbruk.

Södra arbetar aktivt för att medlemmarnas perspektiv ska finnas representerade i dessa

grupper. Markägarrepresentanterna bidrar med kunskap om hur betesskador påverkar skogsproduktionen, vilka konsekvenser det får för markägaren och vilka åtgärder som krävs för att skapa balans mellan skog och vilt.

Från inventering till beslut

Ett konkret exempel på underlag som används i förvaltningen är ÄBIN – älgbetesinventeringen. Inventeringen genomförs årligen och visar bland annat hur stor andel av tallungskogen som skadats av bete.

Resultaten blir ett viktigt verktyg i dialogen om viltstammarnas storlek och utveckling. När skadorna är höga visar inventeringen tydligt att åtgärder behöver vidtas. På samma sätt kan förbättrade

resultat visa att genomförda insatser har haft effekt.

Men siffror och inventeringar räcker inte hela vägen. För att skapa väl avvägda beslut behövs också lokal kunskap och erfarenhet från dem som brukar marken. Där spelar markägarrepresentanterna en avgörande roll.

Viktigare än många tror

Många av de beslut som påverkar skogsägars vardag fattas inte på nationell nivå utan i regionala och lokala forum. Därför är det viktigt att markägarperspektivet finns med när man sätter upp mål, förvaltningsplaner utformas och resultat följs upp.

Att vara representant för markägarintresset innebär att föra fram medlemmarnas erfarenheter,

bidra med kunskap och skapa dialog mellan olika intressen. Uppdraget handlar lika mycket om att lyssna och bygga förståelse som att argumentera för skogsägarnas frågor.

Det är också en möjlighet att påverka utvecklingen på ett konkret sätt. De personer som engagerar sig i viltförvaltningen är med och formar förutsättningarna för både dagens och morgondagens skogar.

Nomineringar inför ny mandatperiod

Under hösten kommer arbetet med nomineringar till älgförvaltningsgrupper och andra viltförvaltningsuppdrag att genomföras. Markägarsidan söker personer med intresse för skog, vilt och samverkansfrågor. Erfarenhet från jakt, skogsbruk eller tidigare föreningsarbete är värdefull, men kanske ännu viktigare är ett engagemang för att hitta långsiktiga lösningar och en vilja att företräda markägarnas intressen.

Det finns också ett behov av förnyelse och återväxt i flera av

grupperna. Genom att fler medlemmar engagerar sig säkerställs att kunskap, erfarenheter och perspektiv förs vidare till nästa generation företrädare.

Tillsammans skapar vi balans

Balansen mellan skog och vilt kommer att fortsätta vara en av skogsbrukets viktigaste frågor under lång tid framöver. För att nå framgång krävs kunskap, samverkan och ett aktivt engagemang från markägare och medlemmar.

Markägarrepresentanterna gör varje år en viktig insats i de grupper där framtidens viltförvaltning formas. Nu finns möjligheten för fler att bidra.

Genom att engagera sig i älgförvaltningen kan du vara med och påverka beslut som får betydelse för både skogens utveckling och medlemsföretagens förutsättningar under många år framöver. Om du är intresserad av att engagera dig, ta kontakt med ditt lokala förtroenderåd.

Text: Carl-Johan Olsson
Foto: Mattias Siljefjord

Därför är uppdraget viktigt

- Företräda markägarnas intressen i frågor som rör skog och vilt.
- Bidra till en långsiktigt hållbar balans mellan viltstammar och skogsproduktion.
- Använda resultat från bland annat ÄBIN som underlag för förvaltningen.
- Skapa dialog mellan markägare, jägare och myndigheter.
- Påverka beslut som har betydelse för framtidens skogar.

Bra mäklare växer inte på träd

Vi delar din passion för lantliv, gårdar och skog.

Under året har vi förmedlat flera gårdar och skogsfastigheter i södra och mellersta Sverige. Intresset är fortsatt stort och många köpstarka kunder följer aktivt marknaden. Vi ser efterfrågan på såväl större skogsdominerade fastigheter som mindre välbelägna gårdar och rena skogsfastigheter.

På Residence Christie's möter du ett specialiserat gärdsteam med åtta certifierade gärdsmäklare. I teamet finns jägmästare, agronom och lantmästare med gedigen kunskap om skog, jord, ekonomi och fastighetsvärden.

Överväger du att sälja, nu eller längre fram, är du varmt välkommen att kontakta oss för en förutsättningslös och konfidentiell dialog.

Scouterna och Södra skapar minnen för livet

Tusentals unga, hundratals volontärer och hundratusentals ideella timmar. När Scouternas nationella storläger Jamboree26 samlade deltagare från hela världen fanns Södra med som möjliggörare. Genom sitt bidrag till Scouternas Stödfond har Södra bidragit till att fler barn och unga kunnat få uppleva gemenskap och äventyr.

I sommar fylldes lägerområdet av tält, lägereldar, skratt och nya vänskaper när Jamboree26 genomfördes. Totalt deltog omkring 17 000 scouter från 44 länder tillsammans med cirka 1 500 volontärer. Bakom arrangemanget låg dessutom närmare 600 000 ideella arbetstimmar. Området motsvarade en medelstor svensk stad.

Årets tema, **”Tillsammans”**, genomsyrade hela lägret. Genom aktiviteter, samarbeten och möten över språk- och landsgränser fick deltagarna träna på att samarbeta, ta ansvar och bygga förståelse för varandras olikheter. Målet var att stärka ungas förmåga att under demokratiska former arbeta mot gemensamma mål, färdigheter som är lika viktiga i vardagen som för framtidens samhälle.

– För många familjer innebär lägeravgifter, utrustning och resor en ekonomisk utmaning. Därför spelar Scouternas Stödfond en viktig roll.

Fonden ger barn och unga med begränsade ekonomiska förutsättningar möjlighet att delta i scouterna på samma villkor som andra, säger Anna-Karin Öman, ansvarig Scouternas stödfond.

Södra har gjort det möjligt för cirka 150 barn att delta i Scouternas verksamhet genom att de fått stöd till medlemsavgifter, läger och hakker, samt utrustning. Under sommaren 2026 fick ungdomar också möjlighet att åka på det stora rikslägret Jamboree via Scouternas stödfond.

– För de barn och ungdomar som fick möjlighet att delta handlar stödet om mycket mer än några dagar på ett läger. Det handlar om att få vara en del av en gemenskap, utveckla självförtroende, knyta nya vänskapsband och våga prova sådant man kanske aldrig tidigare gjort. För många blir scouting en plats där man får växa som människa, fortsätter Öman.

Scouterna är en av Sveriges största barn- och ungdomsrelser och ger varje år över 86 000 barn och vuxna möjlighet att uppleva äventyr och personlig utveckling. Verksamheten finns i 280 av landets 290 kommuner och bygger på engagemang, gemenskap och lärande genom upplevelser.

Forskning visar också att scouting gör skillnad på lång sikt. Barn och unga som deltar i organiserade fritidsaktiviteter med stark gemenskap och trygga vuxna omkring sig utvecklar ofta bättre psykisk och fysisk hälsa. Studier pekar även på positiva effekter när det gäller jämställdhet, integration och ledarskap, något som Scouterna själva kallar Scouteffekten.

För Södra är stödet till Scouterna ett sätt att ge fler unga möjlighet att utvecklas. Genom bidraget till Scouternas Stödfond har fler barn och ungdomar kunnat delta i aktiviteter som annars inte hade varit möjliga. Och mitt bland lägereldar, internationella möten och nya vänskaper på Jamboree26 skapades minnen och erfarenheter som följer deltagarna långt efter att tältdukarna packats ner.

Text: Camilla Hult
Foto: Fady Tuma

Håll värmen med pellets från Södra

När temperaturen sjunker är det skönt att veta att värmen finns på plats. Med Södras pellets får du ett biobaserat bränsle tillverkat av sågspån och kutterspån från våra egna sågverk.

Pelletsen håller hög kvalitet och passar både för uppvärmning och som stallströ. För dig som också har djur erbjuder vi dessutom kutterspån från samma värdekedja.

Som medlem i Södra är du en viktig del av värdekedjan bakom Södras produkter. Vi hoppas att den uppdaterade webbshoppen ska göra det ännu enklare att ta del av Södras sortiment av pellets och stallströ.

Du hittar webbshoppen på energi-produkter.sodra.com eller via sodra.com under Produkter → Biomaterial → Pellets. Här finns också information om hur du skapar ett kundkonto för beställning.

Sälja Gården?

Areal har förmedlat tusentals fastigheter och vet hur man hittar vägen till en lyckad fastighetsaffär. Hitta din mäklare på vår hemsida. Välkommen!

areal.se | info@areal.se | 070-402 91 07

Södra satsar på beteendebaserad säkerhet i hela koncernen

På Södra har vi en tydlig ambition: alla ska komma hem från jobbet minst lika friska och hela som när arbetsdagen började. För att nå dit krävs mer än regler, rutiner och tekniska skydd. Det handlar också om hur vi agerar, kommunicerar och hjälper varandra i vardagen. Därför inför Södra nu ett gemensamt arbetssätt med Beteendebaserad säkerhet, BBS, i hela koncernen.

BBS bygger på en enkel men viktig insikt: våra beteenden varje dag påverkar säkerheten omkring oss. Att stanna upp en extra sekund, säga till när något inte känns rätt eller uppmärksamma en kollega som gör något säkert kan vara det som förhindrar en olycka.

Över 100 års forskning inom beteendepsykologi visar att en stor del av alla olyckor har en mänsklig faktor som bakomliggande orsak. Samtidigt vet vi att människors beteenden också är den starkaste kraften för att skapa säkra arbetsplatser. När vi förstärker säkra beteenden och lär av varandra bygger vi en kultur där säkerhet blir en naturlig del av arbetet, inte något som ligger vid sidan av.

BBS ersätter inte det systematiska arbetsmiljöarbetet utan är ett kraftfullt komplement. Medan arbetsmiljöarbetet ger struktur, rutiner och riskhantering fokuserar BBS på det som händer mellan människor i vardagen. Tillsammans ger de förutsättningar för en stark och hållbar säkerhetskultur.

Arbetsättet har redan provats i flera verksamheter inom Södra. Erfarenheterna

visar att det blir lättare att prata om risker, att delaktigheten ökar och att grupperna blir tryggare när säkerhetsfrågorna diskuteras öppet och regelbundet. Medarbetare beskriver också att säkerhet blir mer konkret när fokus ligger på faktiska beteenden och situationer från den egna vardagen.

En viktig framgångsfaktor är att arbetet drivs av arbetsgrupperna själva. Genom en väl beprövad modell identifierar varje grupp vilka beteenden som är viktigast att fokusera på i just deras verksamhet. På så sätt skapas både relevans och engagemang, samtidigt som medarbetarna får möjlighet att påverka utvecklingen av sin egen arbetsmiljö.

BBS är också ett exempel på hur vi arbetar tillsammans inom Södra. Under utvecklingen av det nya arbetssättet har representanter från olika verksamheter samarbetat för att skapa en gemensam modell som kan användas över hela koncernen. Det gör det möjligt att dela erfarenheter, lära av varandra och bygga en ännu starkare säkerhetskultur.

– Vi bygger vårt arbete med hälsa och

säkerhet på två viktiga pelare – det systematiska arbetsmiljöarbetet och beteendebaserad säkerhet. Det är de här delarna vi behöver fortsätta utveckla och ge näring i vardagen. I grunden handlar det om omtanke om varandra och att vi tillsammans bidrar till en trygg arbetsmiljö, där målet är att vi alla ska komma hem från Södra i minst lika bra skick som när vi kom till jobbet, säger Lotta Lyrå, vd för Södra.

Vi arbetar säkert eller inte alls.

Det är inte bara en ambition utan något vi gör möjligt tillsammans, ett beteende i taget.

Text: Filippa Galle
Foto: Joel Dittmer

Forskarskola gav ny kunskap och nya forskare inom massaindustrin

Ny kunskap, nya forskare och ett stärkt samarbete mellan universitet och industri. Det är några av resultaten från företagsforskarskolan Resurssmarta processer som nu har avslutats.

Under våren har flera av doktoranderna avslutat sina forskarutbildningar och presenterat forskning inom områden som massakokning, syrgasblekning, massatvättning och indunstning, processer som är centrala för Södras verksamhet.

Forskning nära verksamheten

För Södra handlar satsningen om mer än nya forskningsresultat. Den har också bidragit till att bygga upp den kompetens som behövs för att utveckla och driva framtidens massa-industri.

– Mycket forskning fokuserar på nya material, men vi behöver också kompetens som kan utveckla och förbättra de processer som vi arbetar med varje dag på våra massabruk, säger Fredrik Wernersson Brodin, ansvarig för innovationsarenan pappersmassa på Södra.

Forskarskolan startades för att stärka forskning och utbildning inom skogsindustrins viktigaste processer. Den var också viktig för att stötta Chalmers och KTH under en generationsväxling där flera tidigare professorer har gått i pension så att nya forskare ska kunna ta över såväl forskning som undervisning inom träkemi- och massateknik. Samtidigt har forskarskolan blivit en mötesplats där doktorander, forskare och företag kunnat utbyta kunskap och erfarenheter och tillsammans bidra till utvecklingen av mer resurseffektiva processer.

Södra har deltagit aktivt genom att bidra med expertkunskap, råmaterial och erfarenheter från verksamheten.

Med stöd från Södras forskningsstiftelse

Ett exempel är doktoranden Lidya Görürs forskning som finansieras av Södras forskningsstiftelse. Hon undersöker hur man kan få ut mer pappersmassa ur samma mängd ved – något som i förlängningen handlar om att använda skogsråvaran så effektivt som möjligt. För medlemmar i Södra och andra skogsägare är det en viktig fråga, eftersom varje del av råvaran behöver tas tillvara på bästa sätt. Forskningen görs med nya kemiska metoder vid sulfatkokning, som är en viktig del i tillverkningen av pappersmassa. Än så länge testas metoderna i liten skala. Om resultaten är lovande ska metoderna senare testas i en process som mer liknar den i industrin. Lidyas forskning handleds av professor Merima Hasani på avdelningen skogsindustriell kemi-teknik på Chalmers.

Viktigt för framtidens kompetens

En viktig del av satsningen på forskarskolan har varit att säkra framtida kompetens för branschen. Genom att stärka forskningen inom områden som är viktiga för skogsindustrin bidrar forskarskolan till att kunskap förs vidare till nästa generation.

Satsningen på forskarskolan Resurssmarta processer har bidragit med ny kunskap och stärkt den framtida kompetensen inom svensk massaindustri. Från vänster: Carolina de Godoy, Chalmers, Klara Hackenstass, Uppsala universitet, Linus Kroon, Chalmers, Merima Hasani, Chalmers, Lidya Görür, Chalmers, Anders Åkesjö, Södra och Espen Ribe, Södra.

Resurssmarta processer

- Resurssmarta processer är en nationell företagsforskarskola med fokus på resurseffektiva processer inom bland annat skogsindustrin.
- Forskarskolan har letts av Chalmers och KTH i samarbete med flera svenska lärosäten, däribland Uppsala universitet, Linköpings universitet, Mittuniversitetet och Luleå tekniska universitet.
- Syftet har varit att stärka svensk industris konkurrenskraft genom forskning, framtida kompetens och samverkan mellan industri och akademi.
- Satsningen har finansierats av industri, akademi och Vinnova genom Bio-Innovation.

En doktorand är en forskarstuderande som genomför ett forskningsprojekt och skriver en doktorsavhandling.

Läs mer om projektet:
Företagsskolan Resurssmarta Processer

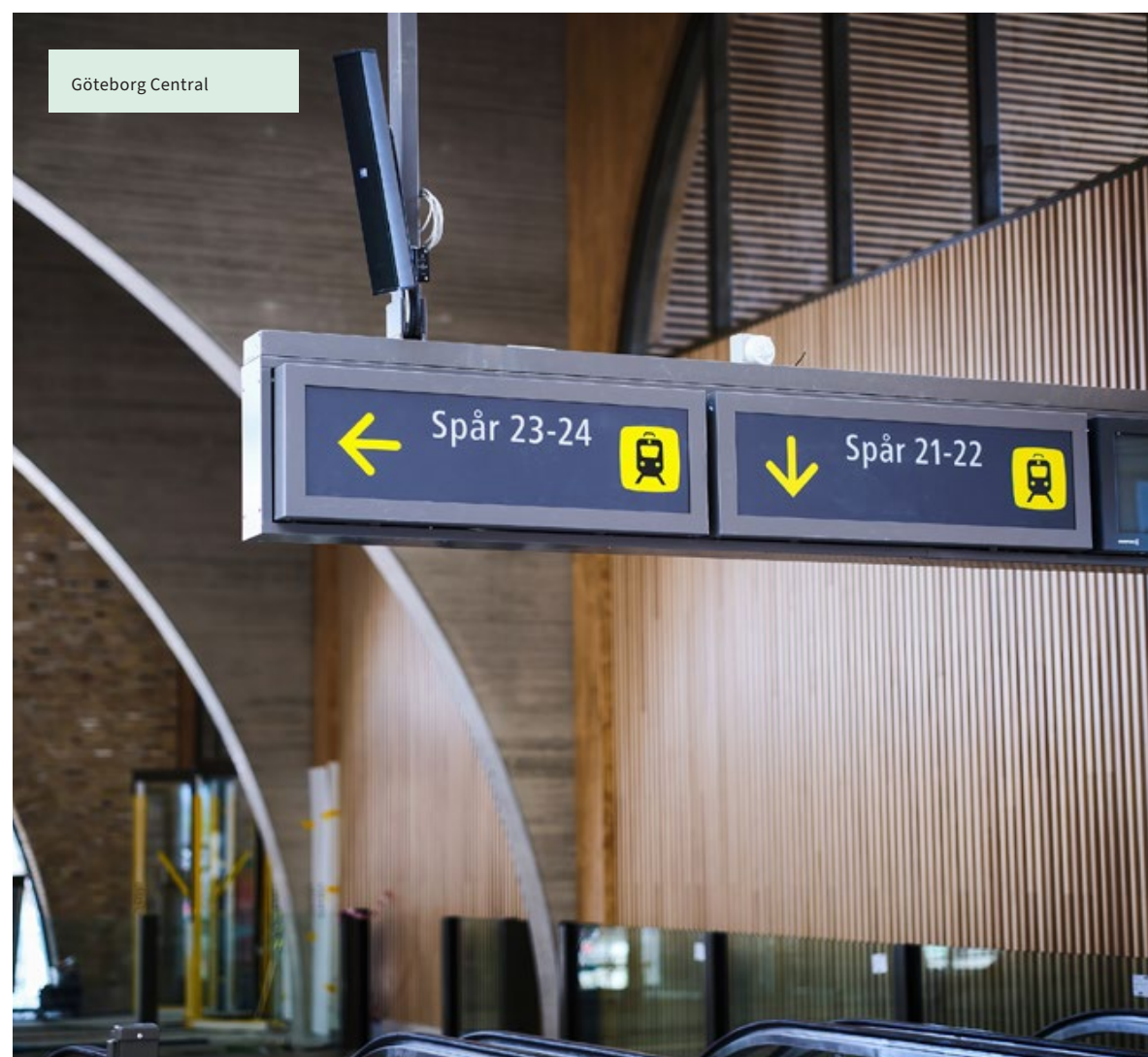
– Doktoranderna bidrar inte bara genom sin egen forskning. De stärker också utbildningarna och hjälper till att säkerställa att det även i framtiden finns kompetens inom skogsindustrins kärnprocesser, säger Fredrik Wernersson Brodin.

Text: Åsa Hovrell

Foto: Fredrik Wernersson Brodin

Lidya Görür är en av doktoranderna. Hennes forskning om hur man kan få ut mer pappersmassa ur samma mängd ved är finansierad av Södras forskningsstiftelse.

Från skog till stad:

Trä bygger framtidens Göteborg

I utvecklingen av Göteborg spelar korslimmat trä (KL-trä) från Södra en viktig roll. Den råvara som i generationer har förvaltats av familjeskogsbrukare i södra Sverige återfinns nu i några av stadens mest uppmärksammade byggnader där människor kommer att arbeta, resa, lära och leva under lång tid framöver.

Mitt i centrala Göteborg byggs Göteborg Grand Central, stadens nya resecentrum och mötesplats, som även blir en av uppgångarna från Västlänken. Södra har levererat över 9 000 kvadratmeter KL-trä till byggnadens stomme. Projektets

ambition är att minimera klimatavtrycket genom medvetna materialval genom hela byggnaden, där trä som huvudsakligt stommaterial samspelar med bland annat återvunnet stål och tegel, något som framhävs i interiören.

Göteborgs högsta byggnad i trä

Ett stenkast bort, vid Hisingsbrons södra fäste, reser sig Kaj 16, en 78 meter hög byggnad där 12 av 16 våningar har en stomme i trä. Till byggnationen har Södra levererat över 20 000 kvadratmeter KL-trä vilket bidrar till sänkt klimatpåverkan, något som genomsyrar projektet. Byggnaden kommer att inrymma kontor, restauranger, caféer och service. Med sin unika gestaltning blir Kaj 16 en utmärkande del av staden som förändrar Göteborgs siluett.

Byggnader för liv, lärande och arbete

Men stadsutvecklingen handlar inte bara om stora landmärken. Minst lika viktig är den vardag

som byggs runt om i staden, med skolor, kontor och boenden. Några projekt som är under uppförande är kontors- och kulturhuset Sonyas på Masthugskajen, Skra Bro vård- och omsorgsboende på Hisingen och Nordstans norra entré som kopplar samman köpcentret med stationsområdet. I Gamlestaden stod Varnhemsgatans förskola klar under året. Till byggnationen har Södra levererat både stomme i KL-trä och träbaserade interiörlösningar som skapar en varm och lugnande miljö för både barn och pedagoger. Genom täta samarbeten och goda erfarenheter planeras och uppförs nu flertalet kommunala förskolor och särskilda boenden runt om i Göteborg med stomme i KL-trä från Södra.

– Vi blir otroligt stolta när vi ser trä från Södras familjeskogsbruk ta plats i Göteborgs stadsbild. Att både råvaran och vår produktion av KL-trä finns i närområdet gör projektet till ett fint exempel

på det lokala kretsloppet, från skog till färdig byggnad, säger Emma Yazdani, sälj- och marknadschef för Södra Building Systems.

Många fördelar med stomme i trä

Allt fler byggherrar och fastighetsutvecklare väljer att bygga med KL-trä för alla dess fördelar. Materialet kombinerar låg vikt, hög formstabilitet och god klimatprestanda och kan både ersätta och samspela med fossila material. I många projekt kombineras därför trä med exempelvis stål och betong för att ge rätt egenskaper på rätt plats, utan att kompromissa med funktion, design eller hållbarhet. Utvecklingen är ett kvitto på hur långsiktigt och ansvarsfullt skogsbruk, tillsammans med världsledande och innovativ industri, skapar värden som sträcker sig långt utanför skogen.

Text: Olivia Carlsson
Foto: Joel Dittmer, Alexander Hall

TRICO

MOT VILTSKADOR

Vi stödjer och är medlemmar av FSC. Läs alltid etiketten och produktinformationen före användning.

ORGANOX

Tel. 070-340 32 01 | 073-980 06 36
info@organox.se | www.organox.se

Marielle och hennes man Mikael förvaltar skogen och vill tänka långsiktigt för att kunna lämna över något hållbart till kommande generationer.

De lämnade Stockholm för släktgården i Småland

Efter nästan tio år i Stockholm valde Marielle Bergman och Mikael Verho att lämna storstadslivet och ta över Marielles släktgård i Småland. Beslutet handlade framför allt om familj, ekonomi och livskvalitet. Nu är de mitt uppe i nästa utmaning – att lära sig om skogen och hitta sitt sätt att driva gården.

Det är nu fem år sedan flyttlasset gick från Stockholm till Småland för att så småningom packas upp på Näset mellan Anderstorp och Bredaryd. Gården där Marielle växte upp, och där åtta generationer av släkten levte före henne, blev deras.

Marielle och Mikael träffades i Stockholm under studietiden. Mikael fick ganska tidigt veta att Stockholm kanske inte skulle vara Marielles hem för alltid.

– Marielle talade ibland om att det kunde komma en dag när hon ville flytta tillbaka och jag skulle få frågan om jag ville följa med eller inte, berättar han.

Under pandemin blev tankarna på en flytt allt mer konkreta. Paret väntade sitt första barn och funderade på om de skulle skaffa större bostad i Stockholm, men också på hur och var de egentligen ville leva som familj.

– Vi insåg att livet i Stockholm skulle kräva väldigt mycket arbete och började fundera på

vad som var viktigast för oss, säger Marielle. Alternativet var en helt annan livskvalitet på Näset, med skogen och sjön alldeles utanför bostaden. Det gjorde att beslutet blev enkelt.

Diskutera obekväma frågor

Själva generationsskiftet tog cirka tre år att genomföra. Familjen hittade en lösning där gården delvis köptes och delvis överläts som gåva. Marielles föräldrar behöll samtidigt en tillköpt del av fastigheten och byggde ett nytt boende till sig. Under tiden hyrde Marielle och Mikael ett mindre torp under ett år.

– Det hände mycket under den här perioden, säger Marielle. På två år hann vi skaffa två barn, gifta oss, ta över en gård och flytta tre gånger.

En av Marielles lärdomar från generationsskiftet är att låta processen ta tid och att våga diskutera svåra och obekväma frågor inom familjen.

– Förutom ekonomiska överväganden för alla inblandade handlade det i vårt fall också om vad som skulle kunna hända om vi inte trivdes på gården eller om min och Mikael relation förändrades, förklarar hon. Mina bröder var inte intresserade av att ta över gården, men uttryckte fullt rimlig oro för att vi skulle ångra oss, sälja och flytta tillbaka till Stockholm.

För Marielle och Mikael handlade flytten inte om att äga skog eller bo på landet till varje pris. Det var gårdens och familjens historia som gjorde just den här möjligheten speciell.

– Vi hade aldrig köpt en skogsfastighet någon annanstans, säger Marielle. Vi ville bo här. Det här är liksom vårt.

En ny sorts ekonomi

Näset omfattar cirka 93 hektar, varav omkring 70 hektar är produktiv skogsmark. Gran och

Marielle gillar att ta med döttrarna Amanda och Alicia ut i skogen.

tall dominerar och skogen har en förhållandevis god åldersspridning.

Att gå från att räkna på bostadslån i Stockholm till att äga en skogsfastighet innebär ett helt nytt sätt att tänka kring ekonomi för Marielle och Mikael. Övertagandet medförde stora lån och ganska snart efter flytten kom stigande räntor.

– Ekonomin stressade mig ganska mycket i början, säger Marielle. Skogsekonomi är komplext med avverkningar, räntor och hur gårdens ekonomi hänger samman över tid. Nu har vi betydligt bättre kontroll.

Eftersom det finns mer skog inom familjen funderar Marielle och Mikael även på möjligheten att i framtiden utöka sitt skogsinnehav. Men då blir frågan som bidrog till flytten från Stockholm åter aktuell. Hur vill de egentligen leva?

– Hur kommer mer skog att påverka vår livskvalitet? Redan i dag har vi så mycket skog att vi inte hinner med den själva, säger Marielle.

Växer in i rollen

För Marielle har flytten gjort att hon har fått lära känna en ny sida av platsen där hon växte upp. Skogen har alltid funnits där, men var under uppväxten något som framför allt hennes pappa ägnade sig åt.

– Nu är vi i en upplärningsfas, säger hon. Det är spännande men också lite stressande. Skogen växer hela tiden och vi känner som många andra att vi aldrig riktigt kommer ikapp.

Marielle och Mikael har gått en grundkurs för skogsägare och en motorsågsutbildning hos Södra. Mikael röjer en hel del under vår, höst och vinter och uppskattar det praktiska arbetet. Tillsammans har de också planterat en del, medan Södra har anlitats för avverkning, gallring och viss röjning.

– Att röja är ett arbete som aldrig tar slut, men jag tycker om det, säger Mikael. Det är något särskilt med att gå ut i skogen en tidig lördagsmorgon.

Mikael har alltid varit naturintresserad. I Finland har hans familj en mindre gård som de använder som fritidsboende. Där har han framför allt ägnat sig åt sitt fiskeintresse.

Marielle driver eget konsultbolag, men vill dra ner på arbetstiden där och i stället vara mer i skogen.

– Även om skog och mark inte är helt nya områden för mig, så är det här vi har nu mycket mer på riktigt, säger han.

Marielle driver eget konsultbolag och planerar att dra ner på arbetstiden under en period. I stället vill hon vara mer i skogen och lära av sin pappa. En viktig insikt för henne har varit att inte jämföra sin egen kunskap med föräldrarnas.

– Man behöver inte förstå allt på en gång, säger hon. Vi ser det här som en resa där vi lär oss undan för undan. Tittar man bara på sina föräldrar ser det ut som att de kan allt, men de har också övat väldigt många år för att komma dit.

Förvalta för nästa generation

Marielle och Mikael funderar mycket på hur deras skog kommer att utvecklas långsiktigt. Vilka trädslag passar var? Vad kommer att tåla ett förändrat klimat? Hur ska de tänka kring skog som ska avverkas först om 50 år?

– Mikael har en geografiutbildning och bidrar med kunskap om mark och klimat, säger Marielle. Pappa kan berätta hur tidigare generationer resonerade och de erfarenheterna försöker vi väga mot dagens förutsättningar. Vi vill förstås ha ett lönsamt skogsbruk och vara smarta med kostnaderna, men inte vinstmaximera på kort sikt. Vi förvaltar den här skogen och vill tänka långsiktigt för att kunna lämna över något hållbart till kommande generationer.

Att bli medlemmar i Södra i samband med övertagandet kändes naturligt. Marielles pappa har både arbetat på Södra och varit medlem i många år, så organisationen har funnits med under hela hennes uppväxt.

– Södra är också en bra partner eftersom vi vill lära oss om skog, säger Mikael. Det finns kurser att gå och vi kan alltid ringa vår rådgivare på Södra när vi har frågor eller funderingar.

Fyra år efter att de flyttade in på släktgården i Småland har paret fortfarande mycket kvar att göra och lära. Men själva beslutet råder det ingen tvekan om.

– Vi ångrar det inte för en sekund, säger Marielle. Inte mina föräldrar heller. De bor 150 meter ifrån oss och är så glada och stolta över att vi har tagit över och att de har barnbarn som växer upp här.

Text: Stefan Hedner
Foto: Alexander Hall

Samköps
rabatter

För dig som är medlem i Södra **SÖDRA**

Få mer flis över

Anslut dig till Samköpsrabatter och få bättre priser på tusentals produkter och tjänster. Det är helt kostnadsfritt och du förbinder dig inte till något.

KOM IGÅNG:
SKANNA MED
MOBILENS KAMERA

Rabatterna gör skillnad för Erica Häst Dahl på skogsbruks- och naturvårdsföretaget Bränna Natur.

Logga in på Samköpsrabatter och anslut dig till de avtal du vill använda:

Bättre pris hos 200 bygghandlare

12 % på det mesta hos Skogma

Mycket att tjäna när du köper bil

Upp till 40 % rabatt hos Swedol

Få 6 % på hela IKEA-sortimentet

Svårslagen rabatt hos Ahlsell

Vi reserverar oss för eventuella fel.

Samköpsrabatter för de gröna näringarna

samkopsrabatter.se/sodra

Riksdagsbeslut stärker förutsättningarna för ett aktivt skogsbruk

Riksdagens beslut om nya skogspropositioner innebär tydligare regler och stärkt rätt till ersättning vid inskränkningar. För medlemmarna i Södra är det ett viktigt steg mot ökad förutsägbarhet och bättre villkor för att bruka skogen.

Den 16 juni beslutade riksdagen om nya propositioner för skogspolitiken. Besluten omfattar både ett tydligare regelverk för aktivt skogsbruk och förändringar i hur ersättning ska hanteras när staten begränsar möjligheterna att använda sin mark.

För medlemmarna i Södra innebär förändringarna en mer förutsägbar vardag. Bland annat kortas tiden från avverkningsanmälan till möjlig avverkning, samtidigt som reglerna kring samråd blir tydligare och mer avgränsade.

Marcus Svensson, näringspolitisk chef i Södra.

En annan viktig förändring är att kostnader för exempelvis naturvärdesinventeringar begränsas, vilket minskar den ekonomiska risken i beslutsprocessen.

– Det här är beslut som vi har arbetat länge för. Tydligare regler och kortare processer gör det enklare att planera sitt skogsbruk och minskar osäkerheten, säger Marcus Svensson, näringspolitisk chef i Södra.

Stärkt rätt till ersättning

En central del i besluten handlar om ersättning. Tidigare har det funnits stor osäkerhet kring när skogsägare har rätt till kompensation, särskilt vid artskyddsärenden.

Nu tydliggörs att ersättning ska kunna utgå när pågående markanvändning avsevärt försvåras, till exempel om avverkning nekas. Ersättningen ska baseras på marknadsvärdeminskning, med ett påslag enligt rådande expropriationsprincip.

– Det är avgörande att skogsägare får ersättning när staten begränsar brukandet. Det stärker

både rättssäkerheten och viljan att investera långsiktigt i skogen. Men det här är bara ett första steg för oss, på sikt vill vi se mer flexibla och ändamålsenliga ersättningsmodeller, säger Marcus Svensson.

Mer ändamålsenligt artskydd

Besluten innebär också förändringar i hur artskyddet tillämpas. Fokus flyttas från enskilda fynd till påverkan på arters populationer, vilket ger ett mer praktiskt fungerande regelverk för skogsbruket.

Samtidigt öppnas möjligheter för undantag och dispenser i de fall påverkan är begränsad eller där det finns tydliga samhällsintressen.

Ett steg i rätt riktning

Sammantaget bedömer Södra att besluten förbättrar förutsättningarna för ett konkurrenskraftigt skogsbruk och stärker äganderätten. Samtidigt återstår arbete. Flera förslag från tidigare utredningar behöver fortfarande omsättas i praktiken, inte minst sådana som stärker skogens tillväxt och utveckling.

– Det här är ett viktigt steg på vägen, men det finns mer att göra. För att fullt ut ta tillvara skogens potential behövs fler reformer som stärker tillväxten och skapar långsiktiga spelregler, säger Marcus Svensson.

Text: Magnus Källström
Foto: Anders Andersson och Alexander Hall

Det här innebär besluten

- Kortare tid från avverkningsanmälan till avverkning
- Tydligare och mer avgränsade samrådsprocesser
- Kostnadstak för inventeringar och underlag
- Tydligare rätt till ersättning vid inskränkningar
- Förändrad tillämpning av artskyddet

Kantzoner – naturens gröna korridorer

Övergången mellan olika miljöer eller förhållanden är alltid spännande. Där skogen gränsar mot vatten, öppna våtmarker eller öppen inägomark (åkermark och betesmark) uppstår en särskild miljö som ofta är extra rik på arter av djur, fåglar och växter.

Varför blir det så? Jo, skillnaden i temperatur, ljusförhållanden, fuktighet och vegetation mellan den öppna miljön på den ena sidan och skogen på den andra gör att det skapas förutsättningar för en helt annan artsammansättning och artrikedom än inne i själva skogen. Här blandas de arter som trivs i den lite mörkare, skiktade miljön som finns i kantzonen in mot skogen med de arter som vill ha den ljusa miljön med mer lövträd och blommande buskar ut mot den öppna ytan.

På den öppna sidan av kantzonen blir det varmt och soligt,

vilket gör att många fjärilar och andra insekter trivs här. Det i sin tur skapar en idealisk plats för fåglar och fladdermöss som både kan leta mat och få skydd i den skiktade och buskiga kantzonen.

Runt sjöar går sjöfågel upp och häckar under buskar och träd i sjökanten, vid våtmarkerna åter tjädern knoppar av ängsull ute på våtmarken medan kycklingarna söker skydd i kantzonen. Runt inägomarken är det framförallt småfåglar som trivs i den – och i skymningen kommer fladdermössen och söker föda i alla typer av kantzoner.

En kantzona mot öppen inägomark med en variation av buskar och lövträd ger en fin miljö för insekter, småfåglar och fladdermöss. Foto: Samuel Blomgren

Vid slutavverkning är det viktigt att lämna en kantzona mot den öppna våtmarken där fåglar och andra djur kan hitta skydd. Förröj inte i kantzonen, och lämna löv, tall och stormfast gran. Foto: Maria Lennartsson

Den ideala kantzonen växer gradvis i höjd upp mot skogen. Längst ut mot den öppna ytan växer låga, blommande buskar. Vid sjön och våtmarken kanske det är pors och vide, mot den öppna inägomarken kan det vara slånbär och nyponbuskar. Sen kommer de lite större buskarna och de små träden, exempelvis hassel, sälg och hägg och slutligen de stora träden, ekar och björk, tall och gran – variationen kan vara oändlig och bero på hur miljön ser ut i övrigt.

Kantzonererna är alltså viktiga miljöer i sig genom sin artrikedom, men de har också en viktig funktion i att de binder ihop skogslandskapet. Sköter vi kantzonererna så att de utvecklas på rätt sätt blir de som gröna korridorer. Där kan arter som är beroende av exempelvis skiktning, gamla träd eller död

ved sprida sig genom landskapet även om vi har avverkat runt omkring.

Kantzonsens betydelse blir tydligast vid slutavverkning. Då vill vi kunna lämna kvar en tillräckligt bred zon med träd, buskar och undervegetation som är stormfast och funktionell. Men för att det ska vara möjligt behöver vi tänka på att sköta kantzonererna redan vid plantering, röjning och gallring.

Text: Maria Lennartsson

Vill du veta mer om kantzoner och hur du sköter dem, läs gärna Skogsbrukets målbilder för god miljöhänsyn, på **skogsstyrelsen.se** eller kontakta din rådgivare.

Så här sköter du dina kantzoner mot öppna marker

	Plantering	Röjning	Gallring
Öppen inägomark/bryn	Plantera inte gran eller tall närmare än 5 meter från inägomarken	Röj bort gran, lämna allt löv. Friställ några av lövstammarna.	Avverka gran. Lämna allt löv vid förröjning. Någon enstaka risgran kan lämnas.
Öppen våtmark	Plantera inte gran eller tall i kantzonen	Lämna kantzonen orörd. Eventuellt kan något naturvärdesträd röjas fram	Lämna kantzonen orörd. Eventuellt kan något lövträd huggas fram.
Sjö	Plantera inte gran eller tall i kantzonen	Röj bort produktionsgran, lämna senvuxna granar och allt löv. Friställ några av lövstammarna.	Avverka gran. Lämna senvuxna granar och allt löv vid förröjning. Någon enstaka risgran kan lämnas.

Den nya plasten är gråvit vilket innebär att alla virkespaket successivt får ett nytt utseende.

Vi ökar andelen åte rvunnet material i virkesem ballaget

Vi tar nästa steg mot mer cirkulära flöden i vår virkesemballering. Genom en ny plastlösning i emballaget ökar andelen återvunnet material från 50 till 70 procent. Samtidigt bidrar förändringen till starkare leveranskedjor och en mer effektiv hantering. Förändringen ger en årlig kostnadsbesparing på cirka 1,3 miljoner kronor.

Den nya plasten, som har en gråvit färg, gör det möjligt att använda en högre andel återvunnet material. Samtidigt uppdateras designen med färre tryckvarianter, vilket innebär att paketen successivt kommer att få ett nytt utseende.

– Genom att tänka om kring något så självklart som emballage kan vi minska klimatpåver-

kan, öka andelen återvunnet material och ta konkreta steg mot mer cirkulära materialflöden, säger Maria Persdotter Isaksson, hållbarhetschef på Södra Wood.

Initiativet bygger vidare på en satsning som pågått i flera år. Redan 2021 introducerade vi virkestäckande emballage med återvunnen konsument-

plast i samarbete med svenska Trioworld. Med övergången till 70 procent återvunnet material tar vi ytterligare ett tydligt steg i utvecklingen av mer cirkulära emballagelösningar. Förändringen innebär även en beräknad minskning av utsläppen från emballaget med omkring 160 ton koldioxidkvivalenter per år.

– Södra är en partner som driver utvecklingen framåt och ställer höga krav på både prestanda och klimatavtryck. Att vi nu tillsammans kan öka andelen återvunnet material i virkesemballeringen ytterligare visar vad som är möjligt när långsiktigt samarbete och höga ambitioner går hand i hand, säger Johan Lantz, Sales Director på Trioworld.

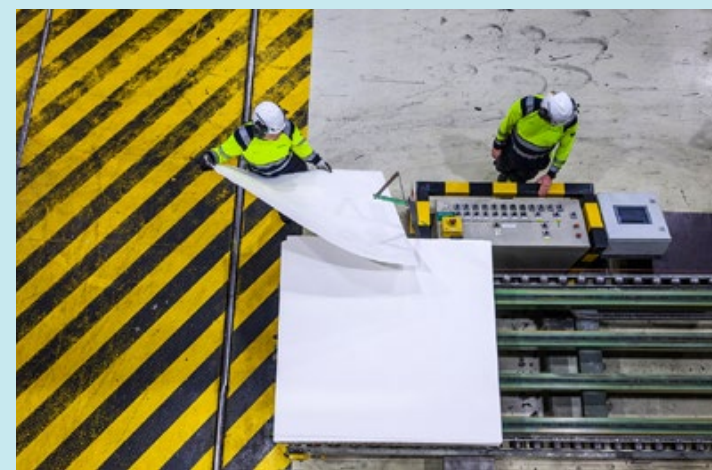
Den nya virkesemballeringen har testats vid sågverket i Värö och kommer successivt att införas vid samtliga sågverk, som en del av Södras fortsatta omställning.

Text och foto: Olivia Carlsson
Foto: Olivia Carlsson och Alexander Hall

Talkfri massa möter kundernas nya krav

När kundernas behov förändras behöver också vår industri utvecklas. Därför har vi nu ställt om produktionen vid samtliga tre massabruk till en talkfri process. Det stärker vår förmåga att möta marknadens krav och bidrar till fortsatt efterfrågan på råvaran från medlemmarnas skogar.

Arbetet med att ställa om till en talkfri process har pågått under flera år. I dag produceras massan utan talk och levereras till kunder över hela världen.

För skogsägaren handlar utvecklingen inte bara om en förändring i industrin. Den visar också hur råvaran från medlemmarnas skogar fortsätter att möta kundernas krav på en föränderlig marknad. När Södra utvecklar sitt erbjudande inom massa förbättrar vi samtidigt förutsättningarna för fortsatt efterfrågan på skogsråvara från familjeskogsbruket.

Talk är ett naturligt ämne som tidigare använts i massa-processen för att hantera ämnen från veden som kan påverka produktionen. Det har bidragit till en stabil process genom att minska avlagringar och hjälpa till att säkerställa en jämn kvalitet på massan. Nu har vi utvecklat en lösning där massan kan produceras utan talk, samtidigt som kvaliteten bibehålls.

– Vi var nyfikna och resultatet såg mycket bra ut. Att tillsammans testa, lära och ta steg mot talkfri massa känns både framtidsinriktat och meningsfullt, säger Jimmy Ottosson, driftingenjör Södra Cell Mönsterås.

Ökad efterfrågan på talkfri massa

Efter uppmärksammade rättsprocesser i USA, där vissa talkprodukter på den nordamerikanska marknaden kopplades till asbest

och hälsorisker, ökade efterfrågan på talkfri massa. Den talk som tidigare användes inom Södra var asbestfri och kom från Finland. Trots det valde vi att fasa ut talk för att möta marknadens förändrade krav. Under en längre testperiod i Mönsterås 2025 visade resultaten att den nya lösningen fungerade mycket väl.

– Under testerna i Mönsterås har massakvaliteten följts mycket noggrant. Resultaten visar att produkterna är oförändrade när det gäller både prestanda och renhet. Detta är ett exempel på hur vi metodiskt testar på en anläggning för att sedan dra lärdomar och applicera på övriga anläggningar, säger Annica Larsson Ahlstedt, Head of Sustainability & Quality Södra Cell.

Omställningen till en talkfri process är ett exempel på hur Södra anpassar verksamheten efter marknadens behov för att stärka konkurrenskraften för produkter baserade på medlemmarnas skogsråvara. Samtidigt står Södra väl rustat inför framtida regelkrav. Europeiska kemikalie-myndigheten ser just nu över hur talk ska klassificeras inom EU.

Text: Saga Gardelin
Foto: Andreas Blomlöf (Visit Blekinge)

Tallolja i Farmerrains regnkläder

Carola och Jonas Carlsson är inte bara grundare av Farmerrain – de är också medlemmar i Södra. På sin gård utanför Emmaboda har de skapat världens första klimatvänliga vinylregnkläder, där Södras tallolja kan spela en viktig roll.

För Carola och Jonas Carlsson har kopplingen till skogen alltid varit en naturlig del av livet. Som lantbrukare och skogsägare vet de värdet av att ta vara på resurser på ett ansvarsfullt sätt och att tänka långsiktigt. Det är också en av anledningarna till att de valde att starta Farmerrain, ett företag som utvecklar regnkläder med ambitionen att minska beroendet av fossila råvaror och skapa produkter som håller över tid.

Resan började med en enkel fråga: Går det att tillverka funktionella regnkläder med lägre klimatpåverkan än traditionella alternativ? För att hitta svaret har Carola och Jonas under många

år arbetat med produktutveckling, materialval och design. Resultatet är en serie regnkläder tillverkade av BIOVINYL™, ett material där biobaserade råvaror kan ersätta delar av de fossila komponenterna som normalt används vid tillverkning av vinyl.

En råvara med många möjligheter

En av de biobaserade råvaror som kan användas i produktionen är tallolja från Södra. Talloljan utvinns i Södras massaprocess och har sitt ursprung i de familjeskogsbruk som ägs och brukas av medlemmar i Södra. Det gör att värdekedjan får en särskild betydelse. Råvaran har sitt ursprung i familjeskogsbruk och kan därefter användas i produkter som hittar vägen till människor i vardagen, utanför de produkter man kanske traditionellt förknippar med skogsråvarans användningsområden.

Tallolja är ett av många exempel på hur skogens resurser kan tas tillvara på fler sätt än många känner till. Genom förädling kan den ersätta fossila råvaror i allt från biodrivmedel, kemikalier och lim till olika typer av plast- och vinylprodukter. På så sätt

bidrar den till utvecklingen av mer biobaserade lösningar och visar hur varje del av trädet kan skapa värde.

Innovation med rötter i skogen

För Carola och Jonas är arbetet med Farmerrain lika mycket ett entreprenörsprojekt som ett sätt att bidra till en mer hållbar utveckling.

– Att våga gå vår egen väg, utveckla och ständigt förbättra har alltid varit en stark drivkraft hos oss, säger Carola Carlsson. Samtidigt ser de en tydlig koppling mellan sitt företagande och sitt engagemang som skogsägare. Skogen ger inte

bara förutsättningar för framtida generationer genom att producera förnybar råvara. Den skapar också möjligheter till innovationer och nya produkter som kan ersätta fossilbaserade alternativ.

Berättelsen om Farmerrain visar hur värdet från familjeskogsbruket kan ta sig uttryck i helt nya sammanhang. Från medlemsägda skogar och Södras industrier till regnkläder som används både i städer och ute i skogen. Det är ett exempel på hur innovation, entreprenörskap och förnybara råvaror tillsammans kan skapa nya möjligheter.

Från en familj till en annan – gör Södras tallolja skillnad, både i industrin och i vardagen.

Text och foto: Tove Möller

Du hittar Farmerrains produkter på deras hemsida: farmerrain.com

Virkesmarknaden präglas av stora regionala skillnader

Den svenska virkesmarknaden fortsätter att präglas av stora regionala skillnader. Samtidigt som stormupparbetningen i delar av mellersta och norra Sverige fortfarande påverkar marknaden är avverkningsaktiviteten i Götaland ovanligt låg.

Låg avverkningsnivå

Avverkningsanmälningarna i Götaland ligger idag omkring 50 procent lägre än under motsvarande period föregående år, vilket är en historiskt låg nivå. Detta trots att virkespriserna fortfarande ligger kvar på nivåer som i ett historiskt perspektiv är mycket attraktiva för skogsägare.

Stormen Dave som slog till i Götaland under påskhelgen bedöms nu vara upparbetad i skogen, medan upparbetningen efter storm Johannes fortfarande pågår i delar av mellersta och norra Sverige. De stora stormvolymerna har bidragit till ett ökat

utbud av virke i dessa områden samtidigt som entreprenadkapacitet har flyttats från andra delar av landet. Detta har varit en bidragande orsak till att avverkningsnivåerna i Götaland sjunkit.

Vid de svenska industrierna är lagernivåerna fortsatt relativt goda. För timmer, särskilt tall, ligger lagren på en hög nivå även om de minskat under året. Även barrmassavedslagren är fortsatt höga i ett historiskt perspektiv. För bränsleved råder fortsatt god tillgång efter flera år med starkt utbud.

Samtidigt syns tydliga tecken på att marknaden är obalanserad. Den stora tillgången på råvara i

norra Sverige driver virkesflöden söderut, medan det lokala utbudet i Götaland är begränsat. För sågverksindustrin är marknadsläget fortsatt utmanande med svag efterfrågan på trävaror och pressad lönsamhet. Även massaindustrin verkar i en marknad med hård internationell konkurrens där kortfibrig massa från eukalyptus tagit marknadsandelar.

Långsiktighet skapar värde

Efter flera år med stora marknadsrörelser, stormar och historiskt höga virkespriser finns tecken på att marknaden gradvis återgår till ett mer normalt läge i balansen mellan råvara och färdigvara. Oavsett marknadsläge är ett aktivt och långsiktigt skogsbruk grunden för ett högt värdeskapande.

När gallringar och slutavverkningar genomförs i rätt tid skapas förutsättningar för god tillväxt, hög kvalitet och en god ekonomi i skogsbruket.

Trots det utmanande marknadsläget för delar av industrin är virkespriserna fortsatt höga och intresset för råvara från det sydsvenska familjeskogsbruket är stort. För den enskilde skogsägaren är marknadsförutsättningarna därför fortsatt goda. Samtidigt är det långsiktiga spelet mellan skogsägare, entreprenörer och industri avgörande för att skapa värde genom hela skogsbrukets värdekedja och säkerställa en stark skogsnäring i södra Sverige även framöver.

Text: Mikael Olsson
Foto: Henrik Björnsson

FOGMAKER

NORDIC

Skydda liv och investeringar!

Brandskydd för motorrum och andra slutna utrymmen

Vattendimma under högtryck kväver elden och kyler området länge för att förhindra återantändning. Systemet är automatiskt och oberoende av elektricitet, och kan nu fås med 100% PFAS-fri släckvätska. Fråga efter Eco1!

Fogmaker finns installerat i 300,000 fordon i mer än 60 länder.

Läs mer och hitta en partner nära dig på www.fogmaker.se!

Hybridlärk är fortsatt efterfrågad

– Södra arbetar för att säkra framtida tillgång

Hybridlärken växer snabbt, har kort omloppstid
och passar på flera olika marktyper.

Hybridlärk har länge varit ett uppskattat alternativ för många skogsägare i Götaland. Trädslaget växer snabbt, har kort omloppstid och passar på flera olika marktyper. Samtidigt har tillgången på både frö och plantor varit begränsad de senaste åren. Därför arbetar Södra med flera åtgärder för att säkra tillgången även framöver.

– Hybridlärk är ett trädslag som många skogsägare efterfrågar. Den har hög produktion, relativt kort omloppstid och fungerar bra på flera typer av marker där man vill sprida riskerna och samtidigt få en god tillväxt, säger Henrik Holmberg, senior skoglig specialist på Södra.

Flera orsaker bakom bristen

Den begränsade tillgången på frö och plantor har flera förklaringar. Några av de fröodlingar

som länge använts börjar bli gamla och ger mindre skördar. Samtidigt tar det lång tid att etablera nya fröodlingar och få dem i produktion. Dessutom har återkommande vårfroster orsakat problem i de odlingar som används idag.

– Vi har haft flera år där frost skadat blomningen och därmed också mängden frö som kunnat produceras, säger Henrik.

Produktionen av hybridlärkfrö är dessutom mer komplicerad

än för många andra trädslag eftersom två olika arter måste blomma samtidigt för att korsningen ska fungera.

– Det räcker inte att träden blommar. De måste blomma vid rätt tidpunkt i förhållande till varandra för att vi ska få fram ett bra hybridfrö. Det gör produktionen mer sårbar än för många andra trädslag, säger Henrik.

Det innebär att tillgången på hybridlärk kommer att vara begränsad även under de kommande åren.

Så arbetar Södra för att öka tillgången

För att möta behovet på kort sikt samarbetar Södra med den danska plantskola för att odla plantor från en nyare dansk fröodling som heter Mourier Petersen (FP. 638).

Parallellt arbetar Södra med att utveckla de egna fröodlingarna och hitta metoder som kan minska risken för frostsador.

– Vi arbetar både med lösningar som kan ge effekt på kort sikt och med långsiktiga satsningar för att stärka tillgången på frö. Målet är att skogsägare även framöver ska kunna välja

hybridlärk när det är ett lämpligt alternativ för deras fastighet, säger Henrik Holmberg.

På längre sikt utreds också möjligheten att utöka fröodlingar i Danmark och att använda växt-huslösningar för att skapa bättre förutsättningar för blomning och fröproduktion.

Vi fortsätter att utveckla alternativen

Även om tillgången på hybridlärk är begränsad just nu finns det goda möjligheter att hitta andra lämpliga trädslag. Södra arbetar både med att säkra framtida tillgång på hybridlärk och med att utveckla fler alternativ tillsammans med Skogforsk.

För dig som skogsägare handlar det i slutändan om att hitta rätt trädslag för rätt mark. Oavsett om valet faller på hybridlärk, andra lärkarter eller något helt annat finns det flera spännande alternativ som kan bidra till en produktiv och välmående skog. Målet är att du även framöver ska ha goda valmöjligheter när det är dags att förnya skogen.

Text: Johanna Nilsson
Foto: Johanna Nilsson och Joel Dittmer

Enklare att välja i plantshoppen

Den som nyligen besökt Södras plantshop har säkert märkt att utbudet ser annorlunda ut. Antalet artiklar har minskat och flera tidigare plantvarianter har samlats i tydligare kategorier. Förändringen gör det enklare att beställa plantor samtidigt som kvaliteten, förädlingsnivån och tryggheten är densamma som tidigare.

När det är dags att förnya skogen vill de flesta skogsägare lägga tiden på att välja rätt trädslag och lösning för sin mark, inte på att jämföra ett stort antal nästan identiska plantartiklar. Det är bakgrunden till de förändringar som nu har genomförts i Södras plantshop.

Tidigare kunde samma typ av planta finnas i många olika kombinationer av proveniens, mekaniskt skydd och förädlingsnivå. Alla med egna artikelnummer och benämningar. För den som inte arbetade med plantor till vardags var det ofta svårt att förstå skillnaderna.

– Förändringen i utbudet handlar framför allt om att göra det enklare att välja rätt. Många av plantorna skiljde sig väldigt lite åt, men presenterades ändå som olika artiklar. Nu har vi gjort sortimentet mer överskådligt, säger Michael Wallberg, säljledare på Södra.

Samma kvalitet som tidigare

Att antalet artiklar har minskat innebär inte att sortimentet har blivit mindre eller sämre. Plantmaterialet är detsamma som tidigare och uppfyller samma höga krav på kvalitet och förädling.

När du beställer en planta väljer du fortfarande trädslag, planttyp och förädlingsnivå. Om du beställer en högförelad granplanta får du fortfarande högförelad plantmaterial. Skillnaden är att Södra nu tilldelar den specifika proveniensen inom den kategori du har valt. Samma princip gäller de mekaniska skydden mot snytbagg. Exakt vad du tilldelats efter din beställning framgår i orderbekräftelsen.

– Som skogsägare kan du känna dig helt trygg med att alla plantor och mekaniska skydd har genomgått tester och når våra kvalitetskrav. Det här handlar om att göra valet enklare, inte om att tumma på kvaliteten, säger Michael.

Den som har särskilda önskemål kan fortfarande kontakta Skogsägarsupporten. Om det finns alternativa provenienser eller skydd i lager går det i många fall att justera beställningen.

Förändringen handlar alltså inte om ett mindre plantsortiment, utan om ett smartare sätt att presentera det. Du väljer fortfarande rätt planta för din mark och dina mål. Vi tar hand om detaljerna bakom kulisserna och säkerställer att du får ett plantmaterial med den kvalitet som kännetecknar Södras erbjudande.

Text: Johanna Nilsson
Foto: Joel Dittmer

Södra ser till att plantorna du beställer håller högsta kvalitet.

GÅRDAR SÖKES!

KONTAKTA OSS – DET FRISTÅENDE FÖRETAGET

KUNSKAP – ENGAGEMANG – TRADITION – RESULTAT

Rolf Svensson Lantmästare/Fastighetsmäklare 070-814 12 01	Johan Harrysson Jägmästare/Fastighetsmäklare 073-051 45 11
--	---

LANTGÅRDAR

Jord & Skog: Förmedling, Rådgivning

Tel 0455-412 00, hk@lantgardar.nu, www.lantgardar.nu

Sven-Olof Engstrand, skördarförare på Team Dacke, och Björn Hannrup från Skogforsk testar programmet genom provstockar.

Nytt digitalt stöd ska öka precisionen i skördaren

Södra testar ett nytt digitalt verktyg som gör det enklare att följa upp längdmätningen på skördade tall- och grantimmerstockar redan i skogen. Målet är att ge skördarförarna snabb återkoppling, minska felmarginaler och få timret att ännu bättre motsvara sågverkens beställningar. Det bidrar till bättre råvaruutnyttjande och ökad lönsamhet i hela värdekedjan.

I dag skiljer sig mätningen av tall- och grantimmer åt. Talltimmer stockmäts på industrin, vilket ger tydlig återkoppling på hur väl skördarna är kalibrerade. Grantimmer bildmäts i stället vid Södras sågverk, vilket är logistiskt effektivt, men gör det svårt med snabb återkoppling av mätningens kvaliteten på stocklängden.

– De kvalitetssäkrade skördarna mäter väldigt bra idag, men förarna får begränsad återkoppling på inmätt grantimmer. Därför behöver vi hitta ett sätt att få den informationen redan i skogen, säger Patrik Lindenbjär, apteringsspecialist på Södra.

När några centimeter gör stor skillnad
Bristen på återkoppling kan leda till för stort övermål, ett exempel är en beställning i tre

längder 373, 494 och 546 centimeter. Skulle skördaren tappa en centimeter på en 494 blir övermålet 120 cm ner till nästa tillåtna stocklängd.

– Även små avvikelser får konsekvenser: en stock som inte håller rätt längd avverkas, skotas, transporteras till sågverket och sågas, men riskerar i slutänden att bli flis i stället för plank eller bräder, säger Patrik. Kan vi kalibrera maskinerna ännu bättre ökar träffsäkerheten och värdet i råvaran.

Återkoppling direkt i hytten

För att möta behovet har Södra, tillsammans med Skogforsk, Haglöf, Biometria och tio andra skogsbolag, utvecklat ett program till den digitala mätklave som finns i skördarna för uppföljning. Programmet lagrar data

och skickar den direkt till ett nytt program i skördarens dator, där resultatet analyseras i realtid.

Föraren får direkt återkoppling på modulträff och andel träff i kapfönstret, och kan justera kalibreringen under arbetets gång.

– I samband med att en kontrollstam faller ut kan föraren, när kontrollstammen är mätt, öppna längdmättningsprogrammet och mäta på stockar som är avverkade i full produktionshastighet. Man får då snabb feedback på längdkalibreringen och kan göra justeringar direkt i stället för att få informationen efter avslutad avverkning, säger Patrik.

Testas i skarp drift

Just nu testas tekniken i skarp drift på fyra skördare, varav tre är Södras egna slutavverk-

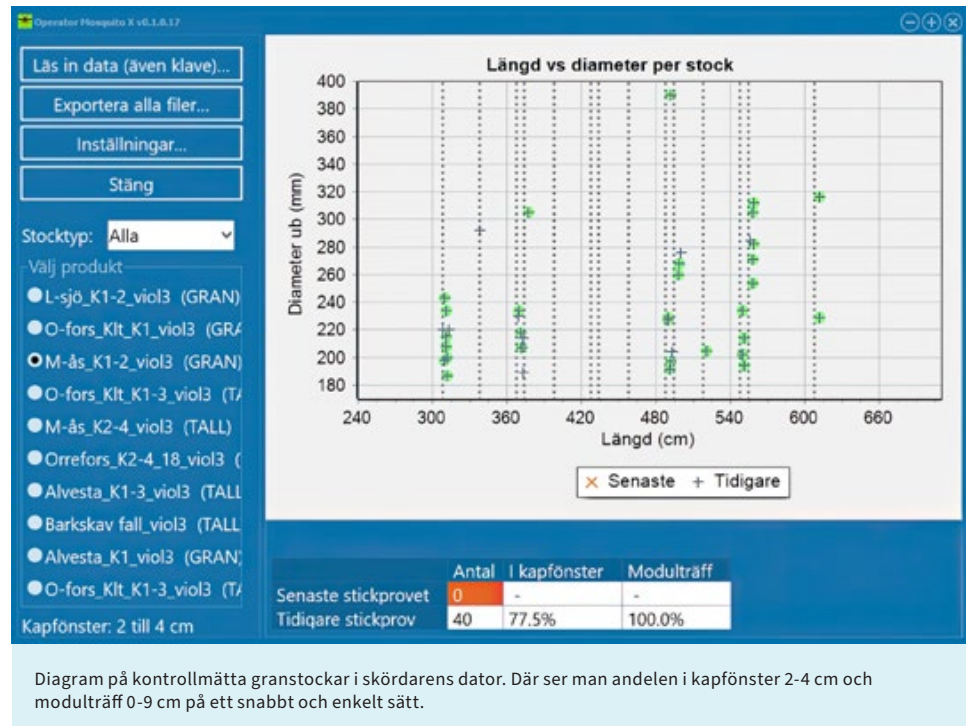

Diagram på kontrollmätta granstockar i skördarens dator. Där ser man andelen i kapfönster 2-4 cm och modulträff 0-9 cm på ett snabbt och enkelt sätt.

ningsskördare. Syftet är att hitta förbättringar i kalibrering, handhavande och hur informationen presenteras för föraren.

– Målet är att lösningen ska bli standard i maskintillverkarnas system och en naturlig del av kvalitetssäkringen. Med ett bättre uppföljningsverktyg kan vi öka precisionen i längdmätningen, minska spillet, utnyttja råvaran bättre och leverera högre kvalitet från start, säger Patrik.

En av förarna som testar lösningen är Sven-Olof Engstrand. Efter några månaders användning tycker han att verktyget fungerar bra och framför allt gör uppföljningen enklare.

– I stället för att leta information i prismatriser och anteckna längder på papper finns relevanta data samlade direkt i programvaran, säger Sven-Olof.

Det ger stöd i kontrollen av längdmätningen och gör det lättare att följa upp

resultatet. Tester och synpunkter från förarna har också bidragit till att programvaran successivt har förbättrats.

– Det ska vara enkelt och inte för tillkrånglat. Då kan det snabbt bli en inarbetad rutin och det är det som är meningen, säger Sven-Olof.

Text: Johanna Nilsson
Foto: Patrik Lindenbjär

LÄTT ATT APPLICERA – ÅRET RUNT – FÅR ANVÄNDAS PÅ FSC & PEFC CERTIFIERADE SKOGAR

Stoppa viltskador med Devita[®] VILT SKYDD & M

MOT VILTSKADOR

Marknadens mest kostnadseffektiva produkter

Ger bästa förutsättningar för en lyckad förnygring och säkerställer bästa möjliga avkastning – i dag och i framtiden

Läs mer om hur du stoppar viltskador på www.interagroskog.se

I Daves spår

– transportarbetet efter stormen

Stormen Dave skapade stora mängder vindfällan och en intensiv period för både Södra och många skogsägare. När den här artikeln publiceras är förhoppningen att stormvirket ska vara omhändertaget. Samtidigt vet vi att väntan på transport har väckt frågor och frustration.

– Stormen kom sent på säsongen, inför den period då risken för insektskadorna ökar. Ju längre virke ligger kvar i skogen, desto större är risken för angrepp på den stående skogen. Upparbetat virke i vält vid väg innebär minskad mängd föryngringsmaterial för insekter, säger Thomas Frick, försörjningschef på Södra.

Därför prioriterades upparbetning och utkörning till bilväg i första hand. Det var ett sätt att minska risken för skador och skapa bättre förutsättningar för nästa steg. Södra styrde om resurser till de värst drabbade områdena, ökade avverkningshastigheten och anpassade planeringen när nya vindfällan upptäcktes. Även terminalhantering och industri-flöden sågs över för att kunna hantera större volymer och bevara så mycket värde som möjligt.

– Före sommaren kunde vi konstatera att arbetet i skogen hade kommit långt. En majoritet av de stormfällda volymerna var då upparbetade och utkörda till bilväg, vilket var en viktig milstolpe. Nästa steg, att transportera virket från bilväg till industri, visste vi skulle bli en utmaning som behövde fortsätta under en längre tid. Därför sökte vi dispens för skogsskyddet för stormvolymerna, berättar Thomas.

Många små avlägg tar mer tid
Att transportera stormvirke skiljer sig från en vanlig avverkning. Efter en storm finns många mindre virkesavlägg spridda över stora områden. Det innebär fler stopp, längre körsträckor och mer planering för varje transporterad kubikmeter. Virket ska dessutom styras till rätt motta-

gare, i rätt sortiment och vid rätt tidpunkt, samtidigt som industrierna behöver ett jämnt inflöde.

Stormen påverkade också mer än bara det virke som blåste ner. – När maskiner, personal och transportresurser behövde omfördelas till stormområdena påverkades även inkörningen från redan planerade avverkningar och andra skogliga åtgärder. Därför kunde även skogsägare som inte drabbades direkt av stormen märka av längre ledtider, tf logistikchef på Södra.

För att du som skogsägare ska känna dig trygg har Södra i avtalen om stormvirke att föreningen tar ansvar för virkesvärdet utifrån rådande avtalsvillkor. Du får lika mycket betalt även om virket skulle ta skada av den förlängda tiden vid bilväg.

Därför kan transporter dröja

Även i ett vanligt läge påverkas transporterna av avstånd, vägförhållanden, sortiment, tillgänglig transportkapacitet och mottagningsmöjligheter vid industri.

Stormen gjorde de här faktorerna mer påtagliga, eftersom stora volymer skulle hanteras under kort tid och i vissa geografier samtidigt.

– Vi har stor förståelse för att väntan på att få sitt virke bortkort kan vara påfrestande, storm eller ej. Samtidigt har målet efter stormen hela tiden varit att göra rätt saker i rätt ordning: först minska risken för skador i skogen och bevara virkesvärdet, därefter successivt köra virket vidare till industri. Något vi har lyckats med även om det alltid finns förbättringsmöjligheter, säger Thomas.

Text: Johanna Nilsson
Foto: Alexander Hall

Hur ser vägen ut från ett träd i en medlems skog till en färdig produkt någonstans i världen? Den frågan stod i centrum när 27 kunder från flera länder samlades i Värö och Varberg för Södras Pulp+Fibre Education. Under två dagar fick de följa råvarans resa och se hur medlemmarnas skog blir till massa som används i produkter i vår vardag.

Programmet tog bland annat upp ansvarsfull skogsskötsel, hur träets fibrer fungerar, hur massa produceras och hur den används i olika produkter. Genom hela upplägget med föreläsningar, studiebesök, diskussioner och besök i innovationslaboratoriet fick deltagarna en tydligare bild av hur medlemmarnas råvara förädlas och används i allt från mjukpapper till förpackningar.

Eventet visar också kunderna ursprunget till den råvara de använder. Genom besök i skogen, på plantskolan och vid bruket får de följa värdekedjan från planta till färdig massa och se hur medlemmarnas skogar är grunden för det Södra kan erbjuda kunder över hela världen. Det ger en konkret bild av hur långsiktigt familjeskogsbruk bidrar till kvalitet, ansvarstagande och produkter som efterfrågas globalt.

– Det var väldigt uppskattat att få visa hela vår värdekedja, från skog till färdig massa. Responsen på både innehåll och upplägg var mycket positiv, säger Josefine Stenfelt, marknadsadministratör på Södra Cell International.

I utvärderingen fick helhetsupplevelsen betyget 4,8 av 5. Särskilt uppskattade var besöken i skogen och plantskolan, liksom möjligheten att följa resan från träd till färdig massa.

Från kunskap till affärsnytta

När kunderna lär känna fibern bättre blir det lättare för dem att använda massan på rätt sätt i sina egna produkter. Samtidigt får Södra värdefull kunskap som kan bidra till att utveckla både erbjudanden och samarbeten framåt. På så sätt stärks relationen till kunderna, samtidigt som kunskapen om medlemmarnas råvara och dess möjligheter ökar.

Pulp+Fibre Education visar hur värdet av skogen skapas långt utanför

Sveriges gränser. Genom att öka kundernas förståelse för fibern, råvaran och hela kedjan från skog till produkt blir det också tydligare vilken betydelse medlemmarnas skogar har för produkter som används världen över.

Text: Saga Gardelin Foto: Anna Gustavsson

Det enda viltskyddet för regn & kyla!

Skydda din föryngring med **EPSOM** — marknadens enda viltskyddsmedel som kan appliceras i blött väder.

NYHET!
HaTe2 byter namn till

EPSOM

- ✓ Färgar toppskotten svarta för enkel kontroll i fält
- ✓ Snabb torktid och utmärkt vidhäftning
- ✓ Full effekt ända ner till -10 °C

Plantskydd AB
Torsjö 444, 264 53 Ljungbyhed
070-712 85 00, olof@gylleboplantskydd.com
gylleboplantskydd.com

Naturvårdande skötsel (NS-åtgärder) är avgörande för att bevara och stärka den biologiska mångfalden i skogslandskapet. Åtgärderna efterliknar naturliga störningar, ökar variationen av trädslag och miljöer samt bevarar värdefulla kulturmiljöer. På Södra är det en naturlig del av vårt arbete och en viktig del av balansen i skogsbruket.

Holme med äldre skog i en myr, lämnas orört från skogsbruksåtgärder.

Äldre skog på uddar och holmar

Skog på uddar, öar och holmar har ofta fått utvecklas under lång tid. Där finns gamla träd, död ved och ostörda miljöer som är viktiga för många arter. Områdena klassas som hänsyns-krävande biotop och ofta är det bäst att lämna skogen orörd. Ibland behövs små, riktade åtgärder för att naturvärdena ska finnas kvar.

Lång kontinuitet skapar höga naturvärden

Det svårtillgängliga läget har gjort att många uddar och holmar undgått modernt skogsbruk. Här kan det finnas äldre träd, död ved, träd med hål och buskar i olika storlek. Vatten, mosse eller myr runt området bidrar också till högre luftfuktighet och jämnare temperatur.

Miljöerna gynnar bland annat lavar, mossor, svampar och vedlevande insekter. De kan också ge skydd, föda och boplatser åt fåglar som mindre hackspett, spillkråka, skogsduva och tjäder. Det är just kombinationen av gamla träd, död ved och ett jämnt mikroklimat som gör platserna värdefulla.

I skogsbruksplanen är områdena ofta frivilliga avsättningar, (NO=Naturvård orört eller NS=Naturvård skötsel), eller så hanteras de som hänsynsytor i övrig skog. Vid avverkning intill området kan en skyddszon behövas för att bevara mikroklimatet.

Tre miljöer, tre olika sätt att tänka

Tallbevuxen holme eller ö

Gamla tallar, grova torrakor och solbelyst död ved kan ge livsrum åt exempelvis talticka, reliktböck och spillkråka. Om yngre gran och löv sluter sig kring de gamla tallarna riskerar miljön att bli för skuggig.

Målbilden är en ljus och varierad tallskog med gamla och yngre tallar samt stående och liggande död ved. Ta bort yngre gran som växer upp i kronorna på de äldre tallarna samt skapa död ved av tall.

Lövrík udde med gamla aspar och sälgar

På en lövrík udde kan gamla aspar, sälgar, hålträdd och död ved vara värdefulla för bland annat lavar, vedlevande insekter, mindre hackspett, skogsduva och fladdermöss. Ibland finns där tätt med yngre löv och gran som är på väg att konkurrera ut de äldre träden.

Målbilden är en udde rik på äldre träd och yngre lövträd som på sikt kan ersätta de gamla när de dör. Där finns rikligt med död ved och en variation med skuggiga och solbelysta delar. Åtgärder kan vara att frihugga utvalda träd, skapa död ved och ta bort en del yngre träd närmast grova aspar och sälgar. Vissa partier

bör lämnas orörda för självgallring och fortsatt variation.

Tallbevuxen myrholme

En fastmarkso i en mosse kan ha gamla tallar, brandspår, talticka, död ved och gott om bärris. Den ljusa miljön uppskattas ofta av tjädern för vila, födosök och förflyttning.

Om de äldre träden inte hotas av konkurrerande yngre träd är fri utveckling ofta rätt val. Vid åtgärder i angränsande skog kan en skyddszon, särskilt mot syd och väst, hjälpa till att bevara ett skyddat mikroklimat.

Utgå från naturvärdena

Samma åtgärd passar inte överallt. Börja därför med att bedöma vilka naturvärden som finns, vad som hotar dem och vilken målbild beståndet har. Titta särskilt efter gamla träd, hålträdd, död ved och partier där yngre träd håller på att skugga värdefulla strukturer. Ta stöd av din skogsbruksplan och kontakta din rådgivare om du är osäker. Ibland gör en liten åtgärd stor nytta. I andra fall är den bästa skötseln att låta skogen vara.

Text: Johanna Nilsson
Foto: Andreas Håkansson

Skogens arter – I denna artikelserie berättar vi om olika arter som finns i skogen. Förhoppningen är att ge dig som läsare och skogsägare mer kunskap om olika arter och öka ditt intresse för det myller av mångfald som du kan hitta i din skog.

Vitmossor

– en färgglad variation av mossor

Skogen har genom historien gett människor långt mer än virke och ved. Bland mossor, lavar och örter fanns material som kunde användas för både läkedom och omvårdnad. Ett exempel är vitmossan vars antiseptiska och fukttilldragande egenskaper gjorde den användbar som förbandsmaterial långt innan dagens sjukvård växte fram.

Samma egenskaper som gjorde vitmossan användbar i sjukvården hjälper den i naturen. De speciella vattenlagrande cellerna fungerar som små reservoarer för att undvika uttorkning, eftersom vitmossa saknar rötter att suga upp vatten med. Det gör att mossan kan hålla kvar enorma mängder vatten i myrar och våtmarker.

Så känner du igen vitmossan

Vitmossa känns igen på sina små blad med vattenlagrande celler. Det är dessa celler som gör att torra skott ser ljusa eller nästan vitaktiga ut, vilket har gett mossan dess svenska namn. När vitmossan är fuktig varierar färgen istället från grönt och gult till brunt och rött. Färgerna är ofta som starkast på sensommaren, särskilt på öppna myrar där pigmenten tros skyddas mot solens strålning.

Vitmossor växer i fuktiga miljöer som myrar, sumpskogar, sjöstränder och blöt skogsmark, där de ofta bildar täta mattor. Genom att hålla kvar fukten skapar de en sur, syrefattig miljö där få arter trivs. Samtidigt ger de livsrum åt en rad specialiserade växter, mossor, mikroorganismer och smådjur.

Vitmossor växer uppe i toppen samtidigt som de nedre delarna dör. De döda delarna bryts ner mycket långsamt och bygger successivt upp torv. Torven fungerar som ett långsiktigt kollager och kan bevara organiskt material under mycket lång tid.

Kort sagt: Ser du en mjuk, fuktig mossmatta på en myr är chansen stor att det är vitmossa du har framför dig. Den är en av våtmarkens viktigaste arter och spelar en viktig roll för både vattenhushållning och kollagring.

45 sorters vitmossa i Sverige

Det finns cirka 45 olika arter av vitmossa i Sverige, men med stor variation i utbredning och förekomst. Här är tre som du kan stöta på när du rör dig i skogen och på myren.

Grodvitmossa

(*Sphagnum inundatum* Russow)
Grodvitmossa växer längs stränder och i så kallade topogena kärr, våtmarker som ofta har bildats när grunda sjöar långsamt vuxit igen. Den trivs i mineralpåverkade och fuktiga miljöer och bildar låga tuvor eller mjuka mattor. Oftast hittar man den på öppna och ljusa växtplatser, men den kan även förekomma i mer skuggiga lägen.

Tallvitmossa

(*Sphagnum capillifolium*)
Tallvitmossa är en av de vitmossor som klarar torrast förhållanden. De rödaktiga mosskuddar som ofta syns i hällmarkstallskogar är många gånger just tallvitmossa. Den växer i näringsfattiga miljöer, både på regnvattenpåverkade myrar och i områden där markvattnet bidrar med mineraler. Arten bildar vanligtvis täta tuvor och förekommer i allt från skuggiga skogar till helt öppna marker.

Trubbelvitmossa

(*Sphagnum fallax* var. *brevifolium*)
Trubbelvitmossa är en anpassningsbar art som klarar sig bra även i mycket näringsfattiga miljöer. Den är vanlig i kärr och långa myrkanter, men kan också hittas i sumpskogar där marken är fuktig större delen av året.

Text: Johanna Nilsson
Foto: Daniel Buczkiewicz

GÅRDSFÖRMEDLING

Gårdsförmedling innebär stora beslut för både säljare och köpare, detta brukar beskrivas av många som livets största affär. Vi erbjuder en trygg och jordnära förmedling efter dina önskemål och förutsättningar. Vår kompetens gör att vi förmedlar alla typer av gårdar, från den mindre hästgården till den större egendomen.

VI ÄR UTBILDADE INOM skog, ekonomi och gårdsförmedling och har tillsammans arbetat många år inom skogsbranschen. Vi är en professionell samarbetspartner med ett omfattande nätverk inom branschen.

VI ÄR EN LOKAL AKTÖR och är verksamma främst i Kalmar, Kronoberg och Blekinge län – det vi kallar Sydost. När du vänder dig till oss, för rådgivning eller förmedling, kan du vara säker på att vi förstår din situation och dina behov.

ÄR DU I BEHOV AV FÖRÄNDRING inför framtiden eller vill ha ett bollplank avseende ditt ägande – tveka inte att kontakta oss – din gårdsmäklare i Sydost. Välkommen!

Grönvägen 2 D
382 40 Nybro
www.gardsmaklare.se
info@gardsmaklare.se

Erik Holgersson, 072-524 87 00
Skogsingenjör & Fastighetsmäklare
Gustav Holgersson, 072-524 97 00
Skogsmästare & Fastighetsmäklare

Blomsterlupin

Jätteloka

Har du invasiva arter på din mark?

I skog och mark finns det många främmande arter som sprider sig på ett invasivt sätt och det förekommer många diskussioner och sammanblandningar av olika artlistor. Vi gör ett försök att förtydliga vad som gäller och vad du som markägare kan och bör göra om du har invasiva främmande växter på din mark.

Parkslide

I Sverige finns det två lagstadgade förteckningar över invasiva främmande arter; EU:s förteckning och den svenska förteckningen. Förteckningarna omfattar både landlevande och vattenlevande arter, men för enkelhetens skull håller vi oss till de landlevande växterna här.

Varför ska vi bekämpa invasiva arter?

Växter är anpassningsbara och kan ofta klara sig bra när de flyttas mellan olika kontinenter och världsdelar. I sin nya miljö saknar de naturliga fiender såsom skadeinsekter eller konkurrens från andra växter. Vissa arter har en spridningsförmåga som gör att de får ett invasivt växtsätt, de breder ut sig och kväver all annan växtlighet intill.

Invasiva främmande arter är därför ett stort hot mot biologisk

mångfald över hela jorden. I Sverige är det ofta våra ängs- och hagmarksväxter som konkurreras ut när till exempel blomsterlupin eller jätteloka breder ut sig.

Vilka arter omfattas av lagkrav?

På EU:s förteckning finns växtarter som är invasiva inom hela unionen.

- Gudaträd
- Gul skunkkalla
- Japansk träddödare
- Jättebalsamin
- Jätteloka
- Parkslide, jätteslide, hybridslide
- Sidenört
- Syrenslide
- Tromsöloka

På den svenska förteckningen finns arter som är extra problematiska i Sverige:

- Blomsterlupin, sandlupin
- Kanadensiskt gullris, Höstgullris
- Kaukasiskt och sibiriskt fetblad (förbuden gäller inte på befintliga sedumtak)
- Spärroxbär (förbuden gäller bara Kalmar och Gotlands län)
- Strandkotula
- Vresros

Vad säger lagen?

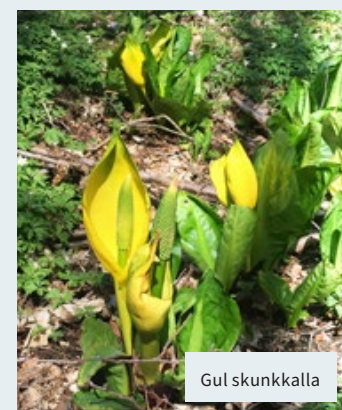
De arter som omfattas av lagkrav ska bekämpas och dessutom är det förbjudet att:

- Importera
- Sälja
- Odla
- Transportera
- Använda
- Byta
- Sätta ut i naturen
- Låta dem växa och reproducera sig

För arter på EU:s förteckning gäller att de ska bekämpas när de upptäcks.

Vissa arter har stor spridning och kommer att omfattas av nationella handlingsprogram för effektivare bekämpning (parkslide, jätteslide och hybridslide, jättebalsamin och jätteloka). Dessa får inte tillåtas att spridas ytterligare och ska bekämpas där det är möjligt.

Arter på den svenska förteckningen får inte spridas vidare och bör bekämpas där det är möjligt.

Gul skunkkalla

Statliga myndigheter, kommuner och regioner omfattas av bekämpningskrav.

Vem är ansvarig?

Du som markägare är alltid ansvarig för det som växer på din mark. Olika arter omfattas av olika krav, men det är alltid en god idé att göra en plan för att bekämpa de invasiva arter du hittar.

Lär dig känna igen arterna, de är ofta stora och väl synliga. Läs på om växtsätt och lämpliga bekämpningsåtgärder. Många arter tar flera år att utrota, men det gör stor skillnad att minska utbredningen och att se till att arten inte sprider sig ytterligare.

Prioritera att bekämpa områden som är nära fastighetsgräns, i anslutning till områden du vill kunna nyttja, till exempel vändplan på skogsbilvägar så att insatserna ger dig en praktisk nytta också.

Tidiga insatser, det vill säga att ta bort ett fåtal plantor, är alltid enklast och billigast!

Text: Åsa Leuhusen
Foto: Naturvårdsverket

Tips!

För den som vill veta mer finns information på Havs- och vattenmyndigheten respektive Naturvårdsverkets hemsida.

PRODUKTER FÖR SKOG & TRÄDGÅRD

FUNKTIONSVÄST
749:-

FIBERPÄLSJACKA
1495:-

SKOGMA
1926-2026
HUNDRA ÅR I SKOGEN

B Posttidning

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med nya adressen på baksidan (ej adressidan)
Avsändare: Södra, 351 89 Växjö

Skogsägarsupportens vanligaste frågor och svar

Varje vecka svarar skogsägarsupporten på massor av frågor från er medlemmar. För att räta ut eventuella frågetecken innan de uppstår samlar vi här de just nu vanligast förekommande frågorna och dess svar.

Hur funkar en betalningsplan?

Som medlem i Södra har du tillgång till betalningsplan när du gör ett avverkningsavtal, en förmån som ger dig större frihet att planera din ekonomi. I stället för att få hela virkeslikviden utbetald direkt kan du välja att fördela inkomsten över flera år och anpassa uttagen efter dina behov.

Du väljer själv när och hur mycket du vill ta ut, något du enkelt gör via Min skogsgård med Mobilt BankID. Uttag kan också göras via blankett. Pengarna kan finnas kvar på betalningsplanen i upp till tio år, vilket ger dig möjlighet att planera långsiktigt.

Du kan göra upp till två uttag per kalenderår och själv välja när pengarna ska användas. Om dina behov förändras kan du när som helst avsluta betalningsplanen och ta ut det återstående beloppet.

Betalningsplanen är ett smart sätt att sprida inkomster från större avverkningar över tid, ha kontroll över ekonomin och samtidigt behålla flexibiliteten. Du bestämmer själv när virkesintäkterna gör mest nytta för dig och din skogsgård.

Hur gör jag ett leveransvirkesavtal i Min skogsgård?

Teckna ditt leveransvirkesavtal i **Min skogsgård** och titta på virkesprislistor för apteringsinfo innan du påbörjar avverkningen. Gå till **Leveransvirke** och välj **Skapa avtal**. Fyll i uppgifter om fastighet, uppskattad volym och sortiment.

När avtalet är klart skickar du in det digitalt. Avtal som omfattar **mer än 100 m³f** behöver signeras av samtliga delägare för att bli giltiga. Avtal under 100 m³f behöver normalt inte signeras.

När virket är avverkat fortsätter du processen i Min skogsgård:

1. Beställ vältappar och ange avverkningsytor.
2. Märk virket med vältapparna.
3. Anmäl virket för transport.

Hur beställer jag plantor i Min skogsgård?

Det är enkelt att beställa dina plantor i **Min skogsgård**. Logga in och gå till **Skogsgårdens affärer > Beställ plantor**. Där kan du se aktuellt sortiment och lägga din beställning direkt.

Nytt för i år! Du kan välja förädlingsgrad och planttyp, men exakt proveniens och val av mekaniskt skydd meddelas i din orderbekräftelse.

Bra att tänka på inför beställningen:

- Beställ i god tid.
- Kontrollera noggrant att leveranspunkt och leveransvecka stämmer.
- Plantorna kan levereras vilken dag som helst under den valda veckan, så planera för att kunna ta emot leveransen under hela perioden.
- Alla plantor är behandlade mot snytbagge.
- Vårlevererade plantor är normalt frysta och behöver tinas före plantering.
- Kontrollera leveransen direkt när plantorna kommer. Eventuella reklamationer ska anmälas inom fem dagar efter leverans.

Fler frågor?

Skogsägarsupporten kan hjälpa dig med nästan allt som rör ditt skogsäande – från plantbeställning och leveransvirkesavtal till frågor om betalningsplan och andra ärenden hos Södra.

Nu har vi dessutom nya öppettider för att du ska kunna ställa dina frågor när det passar dig.

Text: Skogsägarsupporten
Foto: Studio Ny

Skogsägarsupporten tipsar!

Du kan hitta nästan alla dina Södra-dokument på Min skogsgård under rubriken Skogsgårdens affärer och fliken Mina dokument.

Kontakta Skogsägarsupport

Öppettider: Mån-tors 08.00-18.00
Fre 08.00-16.00

Telefon: 0470-891 00

E-post: skogsagarsupport@sodra.com